VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2014 Matěj Hoferek

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Mezinárodní obchod

Současné podnikatelské prostředí Venezuely – dopad na obchod s EU

(*bakalářská práce*)

Autor: Matěj Hoferek

Vedoucí práce: Ing. Soňa Gullová, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma: „Současné podnikatelské prostředí Venezuely – dopad na obchod s EU“ jsem vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v přiloženém seznamu.

V Praze dne 25. 6. 2014 .……

podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych tímto poděkoval všem, kteří mě podporovali při psaní mé bakalářské práce a především pak paní Ing. Soně Gullové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady.

Obsah

ÚVOD **1**

1 DEFINICE PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ A OBECNÁ CHARAKTERISTIKA TERITORIA **4**

1.1 Pojem podnikatelské prostředí 4

1.1.1 Metody zkoumání podnikatelského prostředí 5

1.2 Geografické členění Venezuely 6

1.3 Administrativní členění 9

2 ANALÝ ZA PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ VENEZUELY **121**

2.1 Politická a legislativní charakteristika 121

2.1.1 Výkonná, zákonodárná a soudní moc 132

2.1.2 Právní systém 14

2.1.3 Daňová politika 15

2.2 Ekonomická charakteristika 177

2.2.1 Hrubý domácí produkt 220

2.2.2 Nezaměstnanost 23

2.2.3 Inflace 23

2.2.3 Rizika pro investory 254

2.3 Sociální a kulturní klima 265

2.3.1 Základní členění obyvatelstva 275

2.3.2 Úroveň vzdělání 29

2.4 Technologické vlivy 311

3 ZAHRANIČNÍ OBCHOD A OBCHODNÍ VZTAHY VENEZUELY S EU **344**

3.1 Postavení Venezuely v mezinárodním obchodě 34

3.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu 366

3.3 Komoditní struktura zahraničního obchodu 40

3.5 Vývoj současných obchodních vztahů Venezuely s Evropskou unií 42

3.4.1 Dovozní podmínky, Ochrana domácího trhu…….....29

ZÁVĚR **45**

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY **48**

SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ, SCHÉMAT A GRAFŮ **52**

ABSTRAKT 53

Úvod

V dnešní moderní době je měřítkem úspěchu v podnikání fakt, že se schopnost expandovat do zahraničí pomalu, ale jistě stává nezbytností. Každá firma by však měla před vstupem do určitého mezinárodního prostředí provést jisté analýzy, díky kterým se snáze rozhodne, zdali je výhodné na daný trh vstoupit či nikoliv. Jednotlivá prostředí se od sebe mohou lišit specifickými rysy, a proto je nutné význam těchto analýz nepodceňovat. Expanze do předem nezanalyzovaného prostředí se může setkat s neúspěchem nebo dokonce velmi rychlým krachem firmy. Venezuela je v podvědomí mnoha lidí považována za „tu zemi v Jižní Americe, co se přátelí s Kubou" a většina z nich si ještě vybaví jméno jejího bývalého prezidenta Huga Cháveze, který kromě změny ústavy a posílení své moci, nechal znárodnit mnoho strategicky výhodných podniků spojených s těžbou primární komodity země – ropy. Není tedy překvapivé, když si investor, který by chtěl expandovat na venezuelský trh, není jistý výhodností operace a přemýšlí nad různými restrikcemi a omezeními, které by musel překonat.

Jako téma bakalářské práce jsem si vybral „Současné podnikatelské prostředí Venezuely – dopad na obchod s EU" z několika důvodů. Hlavním impulsem byla skutečnost, že mne vždy zajímal region Latinské Ameriky, kde jsem jistou dobu ve svém životě pobýval. Během této doby jsem se seznámil s tamní kulturou a musím konstatovat, že o většině zemí v regionu se nedá hovořit jako o vyspělých ekonomikách a u některých stále více či méně fungují ochranná opatření trhu. Proto jsem chtěl zjistit, do jakých oblastí ekonomiky Venezuely by bylo na snaze pokusit se investovat a navíc aby tento pokus byl výhodný pro zahraničního investora.

Cílem práce je objektivně zhodnotit a zanalyzovat současné podnikatelské prostředí Bolívarovské republiky Venezuela zkoumáním aspektů PEST analýzy, a ukázat na dopady současného politického vývoje Venezuely na obchodní vztahy s Evropské unie, ze kterých vyplývají jistá omezení.

Práce sestává ze tří hlavních kapitol a několika podkapitol. První kapitola se zaměřuje na teoretické vymezení a definici podnikatelského prostředí, tak jak ho popisuje paní inženýrka Černá ve své práci, zaměřující se právě na toto téma. Shrnul jsem informace tak, aby byly srozumitelné a použitelné pro mou vlastní práci. Tato část kapitoly je stěžejní pro další text, jelikož hovoří o nástrojích, které se používají k analyzování podnikatelského prostředí obecně. Pro své zkoumání jsem si zvolil PEST analýzu, která se zaměřuje na čtyři oblasti. Zkoumá politické a právní prostředí, ekonomické prostředí, sociálně-kulturní prostředí a technologické prostředí dané země. Správně provedená analýza podnikatelského prostředí v dané zemi také velmi často napomůže k vytvoření strategie mezinárodního marketingu a k vyhodnocení rizik, která jsou bezprostředně spojená s podnikáním právě v této oblasti. Druhá část kapitoly pak informuje o základní charakteristice Venezuely v rámci geografického a administrativního rozdělení.

Druhá kapitola pojednává, jak jsem naznačoval, o jednotlivých aspektech základní analýzy podnikatelského prostředí. Z toho vyplývá, že jsem kapitolu rozdělil do čtyř větších podkapitol, kde každá popisuje jednotlivé oblasti. První podkapitola je tedy zaměřena na analýzu politického a právního prostředí. Zabývám se v ní převážně politickým systémem a současnou vnitropolitickou situací, právním systémem, ale také daňovou politikou. Druhá podkapitola představuje analýzu ekonomického prostředí a zaměřím se v ní především na základní makroekonomické ukazatele, současnou ekonomickou situaci (Strukturu zahraničního obchodu jsem nechal jako samostatnou kapitolu). Třetí podkapitola analyzuje sociálně-kulturní prostředí a objeví se v ní informace například o úrovni vzdělání či základních demografických ukazatelích. Čtvrtá podkapitola je zaměřena na technologické prostředí Venezuely.

Třetí kapitola je věnována struktuře zahraničního obchodu země a vztahům Venezuely s Evropskou Unií. Kromě jednotlivých částí zkoumání zahraničního obchodu Venezuely (celkový export a import, platební bilance, teritoriální struktura exportu, teritoriální struktura importu a komoditní struktura dovozu a vývozu) se v jedné z kapitol seznámíme se současným vývojem obchodních vztahů mezi Venezuelou a Evropskou unií. Popisuji zde některá omezení, která má stát nastavená ve své ochranné politice trhu.

Celou prací bych pak chtěl v rámci zmiňované PEST analýzi (používné ke zkoumání mezinárodního makroprostředí) vytvořit čtenáři objektivní obraz o současném podnikatelském prostředí Bolívarovské republiky Venezuela a přiblížit jednotlivé pozitivní a negativní aspekty její ekonomiky. Zároveň bych chtěl prokázat či neprokázat dvě hypotézy, které jsem si stanovil. První je, že podnikatelské prostředí Venezuely vytváří mnoho příležitostí pro zahraniční investory a druhá hypotéza naznačuje, že zahraniční politika Huga Cháveze, zavedením různých legislativních a jiných překážek, v mnoha směrech omezuje obchodní spolupráci se zeměmi Evropské Unie. Na obě tyto hypotézy se odkáži v závěru své práce, kde je také potvrdím nebo vyvrátím.

1 Definice podnikatelského prostředí a obecná charakteristika teritoria

Před tím, než začnu konkrétně analyzovat jednotlivé složky podnikatelského prostředí Venezuely, je potřeba zaměřit se na metody zkoumaní a význam tohoto pojmu. Následně se v kapitole seznámíme se samotnou Venezuelou, její geografií spolu s administrativním členěním.

1.1 Pojem podnikatelské prostředí

Ze studie Ing. Černé vyplývá, že podnikatelské prostředí je z pohledu světových organizací široký pojem a každá z nich používá jiný postup při posuzování jeho jednotlivých složek. Některé z nich do podnikatelského prostředí dokonce zahrnují jiné prvky nebo kladou vetší důraz na jinou složku než ostatní podniky či instituce. Obecně je však podnikatelské prostředí považováno za „*obecný termín zahrnující všechny vnější faktory působící na podnik*“[1] nebo lépe „*souhrn externích vlivů, které ovlivňují růst a výkonnost podnikatelských subjektů.*“[2]

Paní Ing. Černá definuje pojem takto: „*Podnikatelské prostředí představuje souhrn faktorů ekonomického, politického, právního, technologického, sociálního a kulturního charakteru, které mají dopad na kvalitu podmínek, v nichž podnikatelské subjekty rozvíjejí svoje aktivity, a podstatným způsobem ovlivňují jejich konkurenceschopnost, výkonnost, růstový kapitál a determinují atraktivitu dané země pro zahraniční investory.*“[3] A dále popisuje jednotlivé faktory a aspekty, které zahrnují.

---

[1] [1]ČERNÁ, I. *Formy a nástroje podpory podnikání v ČR a jejich komparace s Velkou Británií*. Praha, 2008. 254 s. Doktorská disertační práce. VŠE v Praze, fakulta mezinárodních vztahů, Katedra mezinárodního obchodu. Vedoucí disertační práce: doc. Ing. E. Kalínská, CSc s. 2

[2] KALÍNSKÁ, E. Mezinárodní obchod v 21. století. Praha: Grada Publishing,2010. 228 s. ISBN 978-80-247-3396-8 s. 166

[3] ČERNÁ, I. *Formy a nástroje podpory podnikání v ČR a jejich komparace s Velkou Británií*. Praha, 2008. 254 s. Doktorská disertační práce. VŠE v Praze, fakulta mezinárodních vztahů, Katedra mezinárodního obchodu. Vedoucí disertační práce: doc. Ing. E. Kalínská, CSc. s. 2

Do politických faktorů mimo jiné patří charakter politického systému, politická stabilita, zahraničně-politická orientace, rozšířenost korupce, vztahy k podnikatelským subjektům ze zahraničí nebo intenzita ochrany životního prostředí. Mezi ekonomické vlivy lze zahrnout makroekonomické ukazatele (jako HDP na obyvatele, míru inflace, nezaměstnanost, výši úrokových měr, vývoj platební bilance, atd.), charakter hospodářské politiky, potenciál trhu, rozvinutost bankovnictví a finančního trhu, úroveň dopravní infrastruktury, systém podpory podnikání, podporu zahraničních investic a jiné. Právní faktory jsou legislativní podmínky podnikání a zakládání podniků, imigrační regulace o pohybu cizinců na území státu nebo řešení obchodních sporů, ochrana práv k duševnímu vlastnictví a charakter patentového práva.

Sociální a kulturní prostředí je tvořeno převážně demografickými ukazateli (počtem obyvatel, mírou jejich vzdělanosti, kvalifikací pracovní síly, kupní silou, rozdělením příjmů mezi obyvateli, atp.), dále například vlivem náboženství, spotřebními preferencemi, charakterem verbální a neverbální komunikace nebo mírou otevřenosti vnějším vlivům. Technologické prostředí nakonec pokrývá úroveň využití technologií v teritoriu či podporu na vědu a výzkum. Ze všech výše zmíněných faktorů jsou ty ekonomické považovány za přímý vliv na podnikání, konkrétně systém podpory podnikání. Ostatní okruhy faktorů mají vliv nepřímý.[4]

1.1.1 Metody zkoumání podnikatelského prostředí

Výzkum podnikatelského prostředí je důležitou součástí při rozhodování o jeho atraktivitě pro podnikatele. PEST, SLEPT a STEP analýzy jsou třemi nástroji, které se zabývají souhrnným rozborem vnějšího okolí, jenž má vliv na podnikatelské prostředí.

Všechny tři analýzy jsou identické s tím rozdílem, že pořadí a počet faktorů se mění. Představují komplexní pohled na prostředí například státu, kde se nemapuje pouze současná situace, ale pozornost se věnuje i možnostem, jak se toto prostředí bude vyvíjet a jaké změny v okolí se mohou předpokládat. Zkratka SLEPT/ PEST vychází z výše jmenovaných faktorů podnikatelského prostředí: politické faktory, ekonomické

[4] ČERNÁ, I. *Formy a nástroje podpory podnikání v ČR a jejich komparace s Velkou Británií*. Praha, 2008. 254 s. Doktorská disertační práce. VŠE v Praze, fakulta mezinárodních vztahů, Katedra mezinárodního obchodu. Vedoucí disertační práce: doc. Ing. E. Kalínská, CSc. s. 2

faktory, sociální a kulturní faktory a technologické faktory. L představuje legislativní faktory.[5]

Jako výchozí bod pro svou práci jsem se rozhodl použít právě PEST analýzu se všemi jejími aspekty.

1.2 Geografické členění Venezuely

Tabulka č. 1 : Základní údaje Venezuely

Oficiální název státu: Bolívarova republika Venezuela (República Bolivariana de Venezuela)
Rozloha: 916,445 km2
Počet obyvatel: 29,3 mil. (odhad 2012)
Hustota na km2: 32 obyvatel
Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 21,4 mil.
Národnostní složení: 67 % mestici, 21 % běloši, 10 % černoši, 2 % původní obyvatelstvo
Náboženství: 96 % římskokatolické, 2 % protestantské, 2 % ostatní
Úřední jazyk: španělština
Státní zřízení: Federativní prezidentská republika
Administrativně-správní členění: 23 států a 2 státotvorné útvary (Distrito capital, Dependencias Federales)
Hlavní město: Caracas
Další významná města: Maracaibo, Barquisimeto, Valencia, Maracay, Puerto La Cruz, Puerto Ordaz
Peněžní jednotka: 1 venezuelský bolívar/ bolívar fuerte (VEF)

Zdroj: Vlastní zpracování autora; The World Bank. *Venezuela.* [online] dostupné z: http://www.worldbank.org/en/country/venezuela/overview

Bolívarovská republika Venezuela (República Bolivariana de Venezuela) se nachází v severní části Jižní Ameriky. Rozkládá se na ploše zhruba trojúhelníkového tvaru, která je větší než Francie a Německo dohromady. Venezuela je ohraničena Karibským mořem a Atlantským oceánem ze severu a sousedí se státy Guyana, Brazílie a Kolumbie. Hlavní město Caracas je primárním centrem průmyslu, obchodu, vzdělání a turismu země.[6]

---

[2] [5] ZEMAN, M. *SLEPT (PEST) analýza*[online]. 2008. [cit. 2012-12-20]. Dostupné z: http://zeman.webnode.cz/products/slept-pest-analyza/

[3] [6] Encyclopaedia Britannica Online.Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela* [online]. 2012 [cit. 2012-12-21] Dostupné z: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/625197/Venezuela

Celková rozloha Venezuely činí zhruba 916,445 km2 a zahrnuje 72 ostrovů a 2183 km pobřeží s Karibským mořem. Kromě států ve vnitrozemí jsou jejími sousedy navíc Dominikánská republika, Nizozemské Antily, Puerto Rico, Panenské ostrovy, Martinique, Guadalupe, Trinidad a Tobago a další.[7] Stát je geograficky rozdělený do 4 regionů: Nížina Maracaibo na severozápadě, pohoří Andy, které od východu k západu tvoří kolem této nížiny široký oblouk od kolumbijských hranic až po Karibské moře, dále Orinocká nížina s pláněmi Llanos ve střední části Venezuely a Guyanská vysočina na jihovýchodě.

Nížina Maracaibo je ohraničena hornatými pásmy ze tří stran a Karibským mořem ze strany severní. Celá tato oblast je plochá s mírným převýšením postupujícím až k hraničícím horám. Jezero Maracaibo (Lago de Maracaibo) zabírá většinu nízko položeného území v oblasti a na jih od něj se vytvářejí bažiny. Nížina Maracaibo má bohatou zemědělskou půdu, nachází se zde i významná ropná ložiska.

Horské štíty, které obklopuje Karibské moře, jsou nejsevernější částí Andského pohoří. Toto horské pásmo, v místech přerušeno širokými průrvami, dosahuje výšek přes 4,500 metrů. Většina venezuelské populace, průmyslu a zemědělství se nachází právě v údolích pod těmito horskými pásmy, z toho nejméně obydleným je pod pásmem tvořícím hranici s Kolumbií. V horách na jihovýchod od Lago de Maracaibo se nachází jedny z nejvyšších vrcholů v zemi (Pico Bolívar/La Columna dosahuje 5007m), a na některých vydrží sníh po celý rok.

Mezi výše zmíněnými horami a horským pásmem k nim rovnoběžným leží široká oblast s celou řadou údolí. Série údolí, zahrnuje na relativně malé ploše jádro celé Venezuely. Proto, že se zde nachází metropole Caracas, je tato oblast nejlidnatější, zároveň se nejvíce využívá pro zemědělství a je pokryta hustou dopravní síťí.

---

[4] [7] Venezuelská ambasáda v České republice. Embajada en la República Checa. *Ministerio del poder popular para relaciones exteriores* [online]. 2009 [cit. 2012-12-21]Dostupné z: http://www.embajada-venezuela.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=17&Itemid=16&lang=cs

Plocha známa jako Orinocká nížina se rozkládá západně od karibského pobřeží ke kolumbijským hranicím, mezi severními horami a řekou Orinoco (Río Orinoco). Tento region je obecně známý jako pláně Llanos (kvůli nižším srážkám), i když se zde také nachází bažinatá území u delty Orinoca a blízko hranic s Kolumbií. Převýšení v oblasti Llanos nepřesáhne 200 metrů.[8]

Jeden z nejstarších povrchových útvarů v Jižní Americe, Guyanská vysočina, stoupá na jih a dále na východ od řeky Orinoco, kde eroze v této krajině vytvořila zajímavé obrazce. Guyanská vysočina zabírá skoro polovinu rozlohy Venezuely a skládá se hlavně z náhorních plošin. Nejzřetelnějším topografickým jevem oblasti je Gran Sabana, rozlehlá vysoká náhorní plošina, která dosahuje až 800 metrů. Nad touto náhorní plošinou se vyvyšují kolmé srázy s plochými vrchy nazývanými *tepui*, jenž dosahují značných výšek. Z nejznámější *tepui* padá Salto Ángel, nejvyšší vodopád na světě.

Klima

Přestože leží Venezuela v tropickém pásmu, její počasí se různí přes vlhké tropické až po alpské podle míry převýšení, reliéfu a povětrnostních podmínek. Teploty se pohybují v ročním průměru od 11° C do 28° C a ročně napadne v průměru od 430 mm do 1000 mm srážek. Deštivé období (Květen až Listopad) je považováno za období zimy, zbytek roku představuje léto.[9]

[8] Richard A. Haggerty, ed. *Venezuela: A Country Study*. Washington: GPO for the Library of Congress, [online] 1990. [cit. 2012-12-21] Dostupné z: http://countrystudies.us/venezuela/8.htm

[9] Richard A. Haggerty, ed. *Venezuela: A Country Study*. Washington: GPO for the Library of Congress, [online] 1990. [cit. 2012-12-21] Dostupné z: http://countrystudies.us/venezuela/8.htm

Obrázek č. 1: Venezuela

Zdroj: *Venezuela*. Map. *Encyclopædia Britannica Online*. [online]. 2012 [cit. 2012-12-21]. <http://www.britannica.com/EBchecked/media/61912/>

1.3 Administrativní členění

Venezuela je federativní republika. Skládá se z 23 států (estados) a dvou dalších státotvorných útvarů: 1 federální distrikt (Distrito capital) a federální závislé oblasti (Dependencias federales) zahrnující 11 státem řízených souostroví s počtem 72 samostatných ostrovů a dalších ostrovních útvarů (celkový počet 311[10]).[11]

[10] Venezuelská vláda. Gobierno Bolivariano de Venezuela. *Gobierno en línea* [online]. 2012[cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.gobiernoenlinea.ve/home/estados.dot

[11] Central Intelligence Agency.The World Faktbook. *Venezuela* [online]. 2012[cit. 2012-12-23] Dostupné z: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ve.html

Hlavní a největší město je Caracas se 4,2 miliony obyvatel[12] (včetně aglomerací) a mezi další významná města patří Maracaibo, Valencia, Barquisimeto, Maracay a jiné.

Tabulka č. 2: Seznam států a jejich hlavní města

• Distrito Capital (Federální distrikt),	-Caracas
• Amazonas	-Puerto Ayacucho
• Anzoátegui	-Barcelona
• Apure	-San Fernando de Apure
• Aragua	-Maracay
• Barinas	-Barinas
• Bolívar	-Ciudad Bolívar
• Carabobo	-Valencia
• Cojedes	-San Carlos
• Delta Amacuro	-Tucupita
• Falcón	-Coro
• Guárico	-San Juan De Los Morros
• Lara	-Barquisimeto
• Mérida,	-Mérida
• Miranda	-Los Teques
• Monagas	-Maturín
• Nueva Esparta	-La Asunción
• Portuguesa	-Guanare
• Sucre	-Cumaná
• Táchira	-San Cristóbal
• Trujillo	-Trujillo
• Vargas	-La Guaira
• Yaracuy	-San Felipe
• Zulia	-Maracaibo

Zdroj: Vlastní zpracování autora; Venezuelská vláda. Gobierno Venezolano. *Gobierano en linea.* [online] dostupné z: http://www.gobiernoenlinea.ve/home/estados.dot

[12] Ministerstvo Zahraničních Věcí. Jižní Amerika. *Venezuela* [online]. 2012[cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/venezuela/

Obrázek č. 2: Politická mapa Venezuely

Zdroj: *Venezuela. Map*. Ephotopix.com [online]. 2012 [cit. 2012-12-23]. Dostupné z: http://ephotopix.com/venezuela_political_map.html

Hlavními problémy Venezuely jsou, stejně jako v mnoha zemích Latinské Ameriky, vysoké procento městské chudoby, stoupající kriminalita a rozšířená korupce.

2 Analýza podnikatelského prostředí Venezuely

Nyní se dostáváme k samotné analýze podnikatelského prostředí Venezuely. Jak jsem již vysvětloval v předešlé kapitole, budu se zabývat jednotlivými aspekty PEST analýzy – tedy politicko-právní, ekonomickou, sociálně-kulturní a technologickou charakteristikou této země.

V rámci oblasti politické a právní charakteristiky se v podkapitolách zaměřím na představení jednotlivých funkcí výkonné, soudní a zákonnodárné moci v zemi a v neposlední řadě také nastíním, jak se ve Venezuele řeší základní legislativní operace - daně.

Při analýze ekonomického prostředí se podíváme na současnou situaci v zemi, vyhlídky do budoucnosti a jednotlivé základní makroekonomické ukazatele, jako například tempo růstu HDP, míra nezaměstnanosti, míra inflace země. Tyto aspekty jsou důležité například pro odhad ceny pracovní síly, ale také pro odhad cen produktů a služeb. Zmíním se také o investičním riziku pro zahraniční investory.

V podkapitole o sociálním a kulturním klimatu budu probírat činitele, které ovlivňují toto prostředí v zemi. Zvolil jsem si následující demografické ukazatele: vývoj počtu obyvatel, hustota obyvatel a národnostní struktura obyvatel. Důležitou roli také často hrají faktory, jež úzce souvisí s vyspělostí dané země, jimiž jsou vliv náboženství a úroveň vzdělání.U technologického prostředí se nakonec kapitoly zaměřím na výše zmíněnou úroveň využití technologií v teritoriu a podporu na vědu a výzkum.

2.1 Politická a legislativní charakteristika

Historie svobodných a otevřených voleb ve Venezuele se datuje od roku 1958 a díky omezení vojenské účasti v národní politice si země získala pověst jedné z nejstabilnějších demokracií v Latinské Americe. Alespoň do roku 1992, kdy proběhly dva nevydařené pokusy o puč a tím se i porušila řada 34 let stability v zemi.[13]

[13] YOUNGBLOOD, D. Country Watch Review: *Venezuela Country Review* [online]. 2013, Houston. 296s.ISSN1-60523-893-5 [cit.2014-03-23]. Dostupné z:http://doczine.com/bigdata/2/1367266338_682789d19d/b48353l5.01b.pdf

Hugo Chávez, jenž se stal prezidentem v roce 1999, ve svém mandátu realizoval svou vizi "Socialismu 21. století," kterou se snažil zmírnit společenské neduhy, a zároveň kritizoval kapitalismus, globalizaci a stávající demokratické instituce. Jeho prezidentství je charakteristické kontroverzními reformami a polarizovaným míněním na jeho osobu v zemi. Jeho nástupce Nicolás Maduro v politice moderního socialismu pokračuje od roku 2013.

V období od roku 1961 – 99 ústava předepisovala vládu pod vedením přímo voleného prezidenta, který sloužil jediné období pěti let. Lid si většinově volil dvoukomorovou zákonodárnou instanci a soudní moc v čele s Nejvyšším soudem. Když se během osmdesátých a devadesátých let stupňovaly hospodářské problémy, stejně tak se stupňovala kritika na korupci v politice. Proběhly dva pokusy o puč a v roce 1999 byl zvolen Hugo Chávez novým prezidentem Venezuely. Prosadil několik reforem a prosadil zvolení návrhu nové ústavy, která byla přijata v referendu v prosinci téhož roku.

Venezuelská ústava z roku 1999 předepisuje vládu založenou na republikánských, demokratických a federalistických principech. Zásadně změnila zákonodárnou a výkonnou moc v zemi tím, že udělila větší pravomoce prezidentovi a zákonodárce reorganizovala do jednokomorového takzvaného shromáždění (Asamblea nacional). Také reformovala systém soudnictví, slíbila rozšíření osobních svobod, formálně uznala práva domorodých obyvatel a změnila jméno země z republiky Venezuela na Bolívarovskou republiku Venezuela.[14]

2.1.1 Výkonná, zákonodárná a soudní moc

Výkonná moc je svěřena prezidentovi, který slouží šest let a má nárok na znovuzvolení. Jak je typické u národů Latinské Ameriky, prezident má větší pravomoc než soudní orgány nebo zákonodárné části vlády. Vedle funkce hlavy státu, je prezident vrchním velitelem ozbrojených sil. Prezident jmenuje výkonného víceprezidenta a Radu státu, jejíž členové působí jako poradci a ministři.[15]

---

[14] YOUNGBLOOD, D. Country Watch Review: *Venezuela Country Review* [online]. 2013, Houston. 296s.ISSN1-60523-893-5 [cit.2014-03-23]. Dostupné z:http://doczine.com/bigdata/2/1367266338_682789d19d/b48353l5.01b.pdf

[15] Encyclopaedia Britannica Online.Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela* [online]. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/625197/Venezuela

Jednokomorové Národní shromáždění (Asamblea Nacional) sestává ze 164 členů (poslanců), kteří jsou zvolení prostřednictvím kombinace proporcionálního a přímého zastoupení. Do Národního shromáždění patří také dva poslanci, kteří jsou voleni domorodými obyvateli. Poslanci slouží 5 letým mandátem a v rámci Národního shromáždění vytvářejí zákony, autorizují státní výdaje, schvalují smlouvy a zastávají řadu dalších funkcí. Prezident může za určitých okolností shromáždění rozpustit.[16]

Občanská a lidská práva jsou chráněna nezávislým soudnictvím, které je tvořeno vnitrostátně a jednotně (žádnými dalšími autonomními soudy). Na nejvyšší soudní úrovni se nachází Nejvyšší soud (Tribunal Supremo de Justicia), který rozhoduje občanské, trestní a politické případy. Členové jsou navrhováni takzvanou Občanskou komisí a jmenováni na 12 leté funkční období Národním shromážděním.

Veškerých voleb se může zúčastnit několik politických stran, jejichž existence je zaručena ústavou. Dvě velké strany dominovaly venezuelské politice do roku 1993: Demokratická Akce (Acción Democrática) a Sociálně-křesťanská strana (Partido Social Cristiano; COPEI). V prezidentských volbách roku 1998 tyto strany prakticky vyhořely a hlavní kandidáti představovali nová politická hnutí. Chávez byl v čele hnutí Páté republiky (Movimiento de la Quinta República; MVR) do roku 2007, kdy vytvořil svou novou politickou stranu, Spojená Socialistická Strana Venezuely (Partido Socialista Unido de Venezuela; PSUV).[17]

Země je rozdělena na 23 států a federální distrikt, který zahrnuje Caracas. V čele každého státu je přímo volený guvernér, který má k dispozici zákonodárné shromáždění. Shromáždění jsou jednokomorové orgány složené ze zástupců každého z okresů jednotlivého státu. Federální distrikt spravuje primátor a správu komunálních záležitostí mají na starosti obecní rady a přímo volení starostové.[18]

[16] Venezuelská vláda. Gobierno Bolivariano de Venezuela. *Gobierno en línea* [online]. 2014[cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.gobiernoenlinea.gob.ve/home/homeG.dot
[17] Encyclopaedia Britannica Online.Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela* [online]. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/625197/Venezuela
[18] tamtéž

Současná situace

Hugo Chávez byl zvolen prezidentem Venezuely na třetí šestileté funkční období v říjnu 2012. Po vítězství s 55 procenty hlasů porazil hlavního opozičního soupeře, kterým byl Henrique Capriles. Prezident Chávez byl následně hospitalizován na Kubě pro léčbu rakoviny a nebyl schopen zúčastnit se formální inaugurace v Caracasu 10. ledna. Svému onemocnění podlehl 5. března 2013.

Nové prezidentské volby se konaly 14. dubna 2013. Prezidentem Chávezem upřednostňovaný následník Nicolás Maduro kandidoval za vládnoucí Partido Socialista Unido de Venezuela (PSUV) proti Henriquemu Capriles a vyhrál o malý rozdíl (50,7 % ku 49,1 %). Maduro byl inaugurován do křesla 19. dubna 2013, navzdory výzvám opoziční strany Unidad de la Mesa Democrática k přepočítání hlasů. Nicméně výsledek byl ověřen venezuelským volebním orgánem (Consejo Nacional Electoral) a byl přijat mezinárodním společenstvím (včetně EU).

V únoru, březnu a dubnu v roce 2014 proběhly velké protivládní protesty kvůli špatné vládě prezidenta Madura. Lidé si stěžují na rekordní vysokou míru inflace, na nedostatek základních surovin a zboží a na rostoucí míru kriminality.[19]

2.1.2 Právní systém

Struktura a rozdělení soudů jsou stanoveny v ústavě. Vedoucí soudní orgán je Nejvyšší soud zmocněný ke kontrole zákonnosti v chování veřejných činitelů. Jak jsem se zmiňoval výše, tento soud se skládá z 32 soudců jmenovaných Národním shromážděním na období 12 let. Ostatní normální nebo mimořádné soudy jsou vytvářeny ze zákona. Nejvyšší soud je oprávněn rušit zákony, pokud je považuje za protiústavní a může jednat jako soud poslední instance. Rozhodnutí vydaná Nejvyšším soudem jsou neodvolatelná. Právní systém Venezuely také zahrnuje běžné soudy: Vrchní soudy, soudy prvního stupně a městské soudy pro občanské, obchodní a tranzitní spory.[20]

[19] Australian Government. Department of Foreign Affairs. *Venezuela Country Brief* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.dfat.gov.au/geo/venezuela/venezuela_country_brief.html

[20]HOET PELAEZ CASTILLO & DUQUE. *A Guide to Doing Business in Venezuela*. [online]. 2011, Caracas. 49 s.[cit.2014-03-23]Dostupnéz:http file:///C:/Users/komise/Downloads/Guide_Venezuela.pdf

Mimořádná soudní moc pracuje souběžně s běžnou jurisdikcí a je tvořena soudy, které se zabývají specifickými případy, jako například soudy pro ochranu dětí a mladistvých, pracovní soudy, správní soudy, soudy pro daňové otázky, námořní soudy, aj.

Venezuela patří do kontinentálního právního systému, který je založen na nadřazenosti psaného práva. Na rozdíl od systému zvykového práva ve Spojených státech, Kanadě, Velké Británii a zemí Commonwealthu existuje pouze jeden právní systém v rámci území celé země.[21]

2.1.3 Daňová politika

Venezuelská daňová legislativa obsahuje různé zákony vztahující se k jednotlivým daním a odvádějí se z příjmů, majetku a z některých specifických transakcí. Základní právní struktura pro daně je definována v rámci ústavy Bolívarovské republiky Venezuela, která stanovuje postupy a prostřednictvím Národního shromáždění, který se zabývá tvorbou daňových zákonů. Kromě specifických daňových zákonů existují některé základní, které odkazují na obecnou daňovou správu (např. zákon daně z příjmu). Většina daňových zákonů mají řadu předpisů, které vydává daňový úřad.

Venezuelský daňový systém je systém sebehodnocení, který vyžaduje odvod daně z mezd zaměstnanců a z jiných plateb. Podniky a jednotlivci jsou povinni provádět měsíční odvody z příjmu (viz. níže). Po skončení daňového roku, což je ve většině případů 31. prosince, musí poplatníci podat daňové přiznání. Daň z příjmů se vypočítává jako rozdíl z čistého zdanitelného příjmu a zálohových plateb během roku.[22]Servicio Nacional Integrado de Administración Aduanera Tributaria (SENIAT neboli Vnitřní národní příjmová služba) je pobočka ministerstva financí, která spravuje a dohlíží na udržitelnost daňového systému.

[21] HOET PELAEZ CASTILLO & DUQUE. *A Guide to Doing Business in Venezuela*. [online]. 2011, Caracas. 49 s.[cit.2014-03-23]Dostupnéz:http file:///C:/Users/komise/Downloads/Guide_Venezuela.pdf
[22] PKF CABRERA COLMENARES & ASOCIADOS. *Doing Business in Venezuela*. [online]. 2011. [cit.2014-03-23] 48 s. Dostupné z: http://www.pkf.com/media/726540/pkf-doing-business-in-venezuela.pdf

Je zodpovědná za správu daňových zákonů a jejich správnou interpretaci, daňové kontroly a dohled na daňové poplatníky prováděním povinných auditů a výběrem daní.[23]

Výše **daně z příjmu fyzických osob** je při ročním příjmu přes 6.000 daňových jednotek 34 % (daňová jednotka - Unidad Tributaria je stanovená zákonem), minimum je 6 % (při příjmu 1.000 –1.500 daňových jednotek). Rezidenti podléhají stejnému režimu jako místní občané a nerezidenti (do 180 dní) platí plošně daň 34 %. Některé příjmy, jako úroky z úspor, pojistné, důchody, jsou od této daně osvobozeny.[24]

Daň z příjmů právnických osob je stanovena progresivně až do 34 %. Kromě obecné daně je společnost povinna odvádět městu, ve kterém sídlí, tzv. impuesto municipal. Daň v závislosti na druhu podnikání, je ve výši je 0,5–10 % založena na hrubém zisku společnosti v místě sídla. Zdanění firem podnikajících v ropném průmyslu podléhá jinému režimu, kde společnosti odvádí daň z čistého zisku. Její výše je 50 %, až na určité projetky, které jsou považovány vládou za národní zájem – ty podléhají běžné korporátní dani.

Daň z rafinace, zpracování, spotřeby, skladování zemního plynu je stanovena na 34%, která platí i pro společnosti, které mají na starost rafinaci ropy. Některé typy společností požívají daňové úlevy; neziskové organizace, sociálně prospěšné instituce a penzijní fondy jsou od daně osvobozeny. Investice v některých odvětvích mají daňové zvýhodnění.[25] Unidad tributaria (daňová jednotka) byla v únoru 2014 navýšena SENIATem na 127 bolívarů.[26]

---

[23] PKF CABRERA COLMENARES & ASOCIADOS. *Doing Business in Venezuela*. [online]. 2011. [cit.2014-03-23] 48 s. Dostupné z: http://www.pkf.com/media/726540/pkf-doing-business-in-venezuela.pdf

[24] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Venezuela. *Ekonomika* [online]. 2012 Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/venezuela/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

[25] Deloitte. International Tax. *Venezuela Highlights 2014* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-venezuelahighlights-2014.pdf

[26] El Universal. Economía. *Autorizan aumento de la Unidad Tributaria a Bs 127* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.eluniversal.com/economia/140220/autorizan-aumento-de-la-unidad-tributaria-a-bs-127

2.2 Ekonomická charakteristika

Venezuelská ekonomika je z velké části postavena na ropném sektoru, který představuje zhruba třetinu HDP země a více než 90 % příjmů z vývozu. Mimo to, Venezuela také vytěžila ze znárodnění několika soukromých společností v odvětvích zaměřených na hornictví a hutnictví, cement, bankovnictví a telekomunikace. Mezi nejdůležitější programy, které zdroje ropy pomohly financovat, patří významné sociální programy tzv. Misiones. Ekonomický růst a přerozdělování zdrojů spojených s těmito misemi vedli k významnému poklesu mírné chudoby z 50 % v roce 1998 na zhruba 30 % v roce 2012. Obdobně se snížila sociální nerovnost, která se odráží na Giniho koeficientu: z 0,49 v roce 1998 na 0.39 v roce 2012, což je jedna z nejnižších v regionu Latinské Ameriky.[27]

Nicméně, venezuelský vývoj čelí významným výzvám, jelikož je ekonomika země, stejně jako u jiných zemí závislých na ropě, velmi citlivá na kolísání světových cen ropy a dále se také potýká s vysokou mírou inflace. Vláda v lednu 2008 zavedla novou měnu bolívar fuerte (VEF), která nahradila starou měnu známou jednoduše jako bolívar v poměru 1 bolívar fuerte ku 1000 bolívarům, aby se ekonomika vypořádala s navyšující se inflací. Roční míra inflace pak v roce 2013 dokonce dosáhla 56 procent kvůli zhoršení domácí výrobní kapacity, těsným měnovým restrikcím, vysokým fiskálním výdajům a několika devalvacím měny.[28]

Ve snaze snížení venezuelské závislosti na dovozu a zlepšení fiskálního postavení země, vláda provedla od ledna 2010 několik devalvací měny. Poslední devalvace se konala v únoru 2013 (z 4,3 bolivares fuertes na 6,3 bolivares fuertes vůči americkému dolaru). Mezinárodní měnový fond (MMF) tento krok chválil jako důležité opatření ke snížení makroekonomických nerovnováh v zemi a to zejména fiskálního deficitu 16 procent HDP. Tento proces však zvýšil cenu dovozů a tím se vyvinul tlak na domácí průmysl a na inflaci. Vládní hospodářské strategie pak byla zvýšit příjmy

[27] The World Bank Group. Venezuela. *Venezuela Overview* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.worldbank.org/en/country/venezuela/overview

[28] Australian Government. Department of Foreign Affairs. *Venezuela Country Brief* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.dfat.gov.au/geo/venezuela/venezuela_country_brief.html

kontrolováním výstupů spoluprací především s OPEC a jinými spojenci produkujícími ropu.[29]

V grafu níže vidíme, jak se vyvíjela míra inflace od roku 2002 do současnosti:

Graf č. 1: Vývoj míry inflace Venezuely v letech 2002 – 2014 (v %)

Zdroj: Trading Economics. *Venezuela Inflation Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/inflation-cpi

V únoru 2014 Venezuela zavedla systém duálního kurzu, který kritici popisují jako devalvace měny v přestrojení. Duální systém zachovává stávající výši 6,3 bolivares fuertes vůči americkému dolaru ke koupi základního zboží, potravin a léků, ale zároveň navyšuje kurz 11,7 bolivares fuertes za USD mimo jiné pro turisty, převody a aukce prováděné v americké měně.

Hlavním zdrojem příjmů Venezuely jsou Petróleos de Venezuela (PDVSA), státem vlastněné ropné společnosti. Jejich příjmy dávají PSUV (vládnoucí straně) schopnost financovat rozsáhlé sociální reformy jako je bezplatná zdravotní péče, centra zlevněných potravin v chudých oblastech nebo programy na sekundární a terciární vzdělání. Hlavním kapitálovým exportním trhem PDVSA jsou Spojené státy.

[29] Australian Government. Department of Foreign Affairs. *Venezuela Country Brief* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.dfat.gov.au/geo/venezuela/venezuela_country_brief.html

Většina ostatních exportů směřuje do ekonomik politických spojenců, kteří mají nasmlouvané dlouhodobé dodávky ropy s úvěry za zvýhodněné úrokové sazby (např. Nikaragua či Kuba), nebo nahrazují splátky Venezuely za dříve přijaté úvěry (jako v případě Číny). Firma oživila také plány na rozšíření produkce zemního plynu pro export do Argentiny. Venezuela se také pyšní jednou z nerozvinutější infrastrukturou v regionu, bohužel se ale kvalita v posledním desetiletí zhoršila kvůli nedostatečnému investování (navzdory ropným příjmům) vyplývajícího především z nedostatku účinné správní a administrativní kapacity. To bylo nejvíce patrné v sektoru elektrické energie, kde kvůli neschopnosti investovat do dalších kapacit a zlepšení distribuce sítí musí Venezuela čelit problému dávkování elektrické energie. Problém investic je také patrný ve zhoršující se kvalitě silnic.[30]

Obnovení a udržení důvěry investorů zůstává ve Venezuele důležitým tématem, v krátkodobém měřítku je ale nepravděpodobné ji udržet. Vysoká inflace, klesající tendence veřejných výdajů kvůli kolísavé ceně ropy, slabé investiční výhledy a upadající infrastruktura jsou přispívajícími faktory nejen k této nedůvěře, ale i k slabě vyhlížejícímu růstu ekonomiky.Včervenci 2012 se Venezuela připojila k Mercosur, který je společným trhem volného obchodu založený v roce 1991 (členové Argentina, Brazílie, Paraguay a Uruguay). Členstvím v Mercosur se Venezuela dostala na trh s 270 miliony spotřebitelů a s hrubým domácím produktem okolo 3,3 miliard USD. Venezuela převzala předsednictví obchodního bloku v červenci 2013.[31]

Hlavní průmyslová odvětví

Zemědělský sektor má pro venezuelskou ekonomiku nejmenší význam. Přispívá 4 % k HDP a zaměstnává asi 9 % aktivního obyvatelstva. Hlavní zemědělské produkty země jsou kukuřice, pšenice, sója, cukrová třtina, rýže, bavlna, banány, zelenina, káva, hovězí a vepřové maso, mléko, vejce a ryby. Venezuela má bohaté rezervy důležitých přírodních zdrojů, ze kterých teží: ropa, zemní plyn, drahé kovy, bauxit a diamanty.[32]

---

[30] Australian Government. Department of Foreign Affairs. *Venezuela Country Brief* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.dfat.gov.au/geo/venezuela/venezuela_country_brief.html

[31] Delegación De La Unión Europea en Venezuela. Venezuela y laUE. *Relaciones políticas y económicas Venezuela-Unión Europea* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://eeas.europa.eu/delegations/venezuela/eu_venezuela/political_relations/index_es.htm

[32] Global Trade.Net. International Trade In Venezuela. *Economic Overview* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.globaltrade.net/international-trade-import-exports/m/c/Venezuela.html

Průmyslový sektor představuje téměř 60 % HDP a zaměstnává téměř 24 % obyvatel. Hlavní průmyslové aktivity jsou ropné (kontrolované společností státu, ropa představuje primární přírodní zdroj bohatství země). Dále jsou to aktivity spojené se stavebními materiály, textilem, železem, ocelí, hliníkem a strojírenstvím. Sektor služeb představuje o něco kolem 40 % HDP a zaměstnává dvě třetiny aktivní populace. Patří sem financování, pojišťovnictví, nemovitosti, komunikace, doprava a skladování, služby veřejné, osobní, domácí a vládní, aj.

Silné stránky

Přístavy a letiště jsou privatizovány, což nabízí možnost k rozvíjení se skrz tyto sektory. Ropný sektor je velmi dynamický a těžba a rafinace ropy zůstávají atraktivními i přesto, že vláda učinila podmínky k jejímu získávání obtížné. Četné trhy v zemi zůstávají nevyužity a to především ty, jenž jsou zaměřeny na hotové výrobky (tyto se do Venezuely z větší části dováží). V posledních letech se přijala politika pro podporu produkce, která dala nový impuls zemědělsko-potravinářskému průmyslu v podobě pěstování tropického ovoce, rýže, kávy, kakaa, tabáku a produkci alkoholických nápojů a kladně se i odrazila ve strojírenství.[33]

Slabé stránky

Kontroly státu nastaveny a prosazovány současnou vládou vrhají špatné světlo na atraktivitu obchodního prostředí pro zahraniční investory. Inflace, nezaměstnanost, korupce a význam neformálního sektoru, chudoby a násilí jsou jistá omezení pro zavedení a následnou prosperitu podnikání.[34]

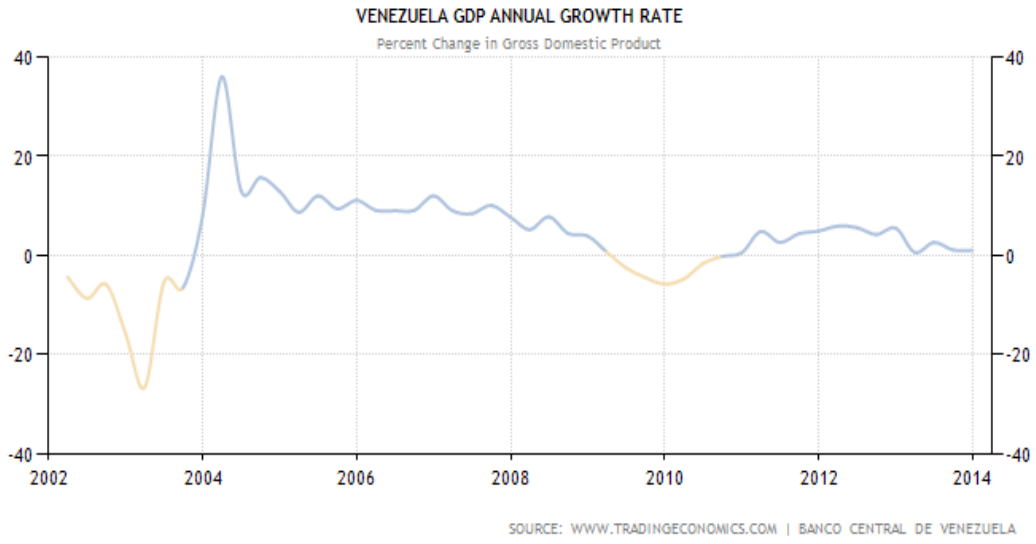
[33] Global Trade.Net. International Trade In Venezuela. *Economic Overview* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.globaltrade.net/international-trade-import-exports/m/c/Venezuela.html
[34] Global Trade.Net. International Trade In Venezuela. *Economic Overview* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.globaltrade.net/international-trade-import-exports/m/c/Venezuela.html

2.2.1 Hrubý domácí produkt

Venezuela je zemí s pátou největší ekonomikou v rámci regionu Latinské Ameriky. Od roku 2003 do prvního poloviny 2009 se venezuelská ekonomika držela v kládných hodnotách. Zlomový byl až druhý kvartál roku 2009, kdy HDP Venezuely kleslo pod -5 %. Ekonomika ve Venezuele je, jak jsem zmiňoval výše, z části též závislá na obchodu s USA, proto byla na krátko ovlivněna i krizí, která nepřetržitě ovlivňuje světovou ekonomiku dodnes.

Situace se začala mírně zlepšovat v roce 2010 a rostoucí trend v tomto roce pokračoval. Hrubý domácí produkt se dostal do pozitivních čísel a venezuelská ekonomika zaznamenala nárůst i v následujících dvou letech. Rok 2011 byl prvním rokem ekonomického růstu země od trvající recese.[35]
Na popisovaný vývoj se můžeme podívat v následujícím grafu:

Graf č. 2: Vývoj růstu HDP Venezuely v letech 2002 – 2014 (v %)

Zdroj: Trading Economics. *Venezuela GDP Annual Growth Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/gdp-growth-annual

[35] Trading Economics. *Venezuela GDP Growth Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/gdp-growth

V roce 2012 zaznamenala venezuelská ekonomika nárůst o 5,5% ve třetím čtvrtletí (a celkově za rok HDP vzrostl o 5,6%), který ji posunul mezi pět zemí Latinské Ameriky s největším růstem ekonomiky v kontextu světové recese. Nicméně, růst HDP zpomalil na 1,4% v roce 2013 a výrazný pokles je předpovídán pro negativní růst v letech 2014 a 2015[36]

Graf č. 3: Vývoj HDP v letech 2002 – 2014 (v mld USD)

Zdroj: Trading Economics. *Venezuela GDP* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/gdp

2.2.2 Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti se ve Venezuele v dubnu roku 2014 snížila na 7,10 procenta ze 7,20 procenta v březnu roku 2014. Od roku 1999 až do roku 2014 se nezaměstnanost pohybovala v průměru 11,10 % při dosažení historického maxima 20,70 % v únoru roku 2003 a rekordního minima 5,60 % v prosinci roku 2013.[37]

[36] The World Bank Group. Venezuela. *Venezuela Overview* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.worldbank.org/en/country/venezuela/overview

[37]Trading Economics. *Venezuela Unemployment Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/unemployment-rate

Míra nezaměstnanosti ve Venezuele je hlášena národním statistickým institutem a měří se jako počtu lidí, kteří aktivně hledají práci.[38]

Graf č. 4: Vývoj míry nezaměstnanosti Venezuely v letech 2002 – 2014 (v %)

Zdroj: Trading Economics. *Venezuela Unemployment Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/unemployment-rate

2.2.3 Inflace

Míra inflace byla v květnu 2014 zaznamenána v rekordní výši 60,90 %. Inflace ve se pohybovala v průměru 27,04 % od měřeného roku 1973 do roku 2014. Dosáhla historického maxima 115,18 % v září roku 1996 a na rekordní minimum 3,22 % v únoru roku 1973. Míru inflace ve Venezuele uvádí Banco Central de Venezuela. Vývoj můžeme sledovat výše v textu v **grafu č. 1**.[39]

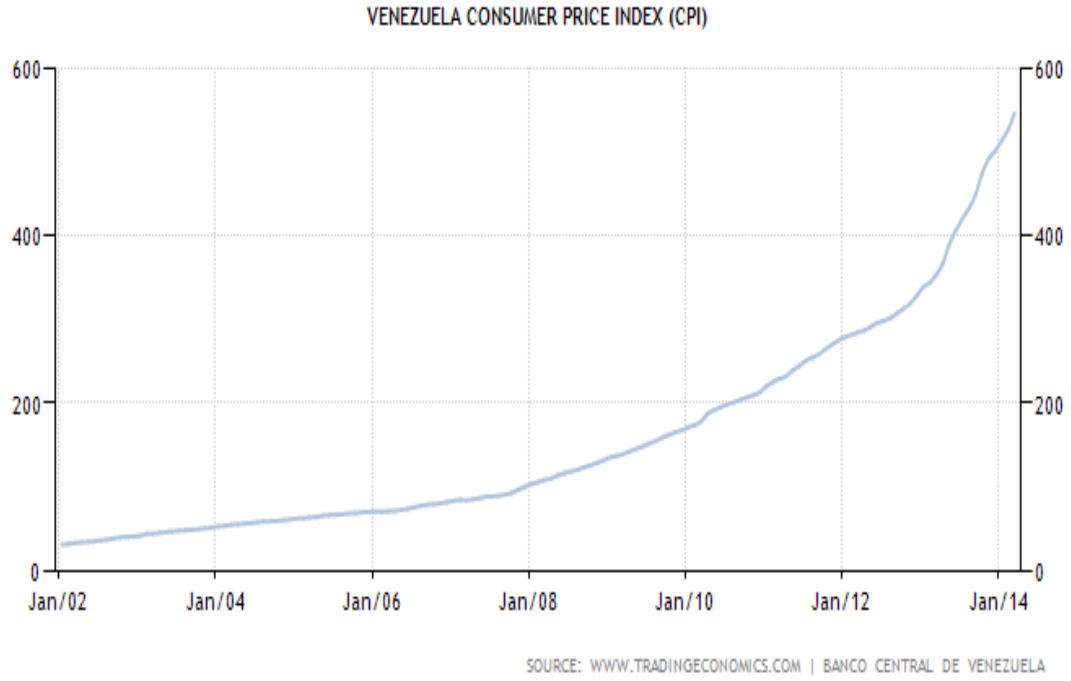
[38] Trading Economics. *Venezuela Unemployment Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/unemployment-rate

[39] Trading Economics. *Venezuela Inflation Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/inflation-cpi

Míra inflace, která udává změnu cenové hladiny, je měřena nejčastěji pomocí indexu spotřebitelských cen CPI (Consumer Price Index), který měří změny ve spotřebitelských cenách za koš zboží a služeb. Hlavní složky indexu spotřebitelských cen Venezuely jsou potraviny a nealkoholické nápoje (32,2 %), doprava (10,8 %), služby za restaurace a hotely představují 8,8 %, oblečení a obuv na 7,2 %. Ostatní zboží a služby mají podíl 5,8 % a zařízení pro domácnost 5,6 %.

Mezi další patří zdravotní péče (4,3 %), komunikace (3,8 %),volný čas a kultura (3,6 %), alkoholické nápoje a tabák (3 %), vzdělávání (2,7 %) a domácí služby (2,3 %).. CPI zahrnuje 10 metropolitních oblastí, plus 74 dalších lokalit ve zbytku země.[40]
V březnu 2014 se hodnota CPI dostala na 547,30 indexových bodů.

Graf č. 5: Vývoj Indexu spotřebitelských cen Venezuely v letech 2002 – 2014

Zdroj: Trading Economics. *Venezuela Consumer Price Index* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/ inflation-cpi

[40] Trading Economics. *Venezuela Inflation Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/inflation-cpi

2.2.3 Rizika pro investory[41]

Podmínky pro vstup zahraničního kapitálu do země neposkytují žádné záruky pro bezpečné působení na venezuelském trhu. Největší hrozbu pro svobodné podnikání a zahraniční investory představuje tzv. Ley habilitante (možnost vládnout pomocí dekretů), která dává prezidentovi republiky veškerou moc ve státě potřebnou k přeměně soukromého vlastnictví na vlastnictví společné cestou znárodňování všech oborů venezuelské ekonomiky, zemědělství a průmyslu (Socialismus 21. století).

Budování Socializmu 21. století znamená znárodňování odvětví, která stát považuje za strategická, jako jsou ropný sektor, hutnictví, přístavy, letiště a zemědělské podniky. Znárodňování, vyvlastňování a obsazování se účastní Guardia Nacional (ozbrojená složka státní moci, odlišná od policie) bez předchozího varování vlastníků. Vzhledem k tomu, že stát svým zákonem z května 2009 vyloučil obrátit se na mezinárodní arbitráž, je víc než pravděpodobné, že se takto bude v zemi pokračovat i nadále bez možnosti obrany.

Dosavadní vývoj, politická nejistota, problémy při přidělování a nedostatku deviz na dovozy a celkově nepříznivé perspektivy pro podnikání znamenají vysoká rizika investování v teritoriu.

2.3 Sociální a kulturní klima

V této podkapitole budu probírat činitele, které ovlivňují sociálně-kulturní prostředí v zemi. Jsou to především demografické ukazatele, jako například vývoj počtu obyvatel, hustota obyvatel či národnostní struktura obyvatel. Důležitou roli také často hrají faktory, jež úzce souvisí s vyspělostí dané země, jako jsou vliv náboženství a úroveň vzdělání.

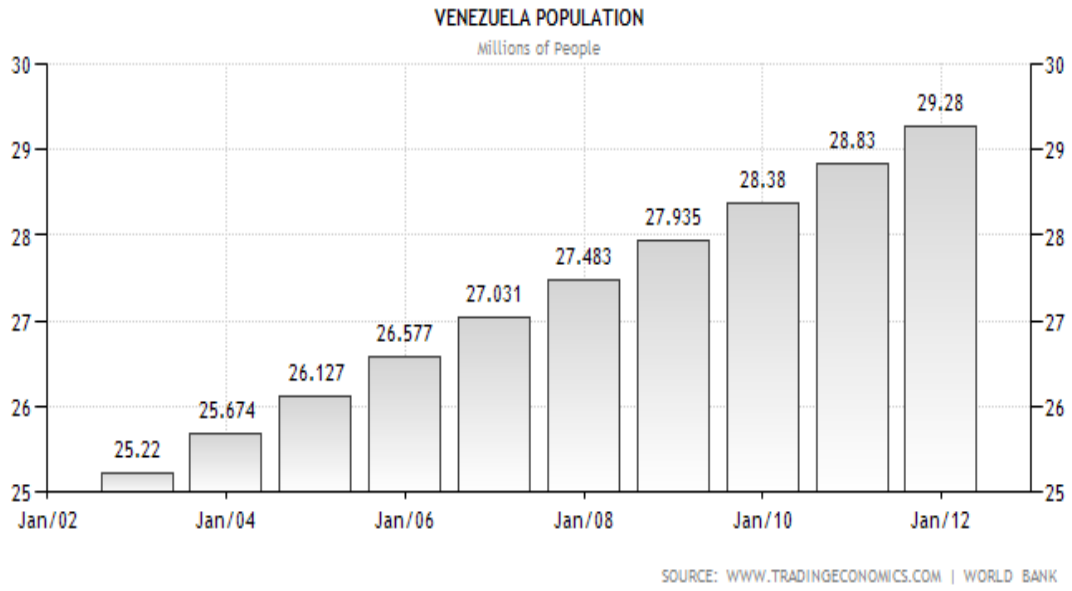
[41] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Venezuela. *Ekonomika* [online]. 2012 Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/venezuela/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

2.3.1 Základní členění obyvatelstva

Růst počtu obyvatel Venezuely ve 20. století byl mezi nejrychlejšími v Latinské Americe, kdy v období 1970-95 se jednalo v průměru o 3% ročně[42]. Počet obyvatel země podle měření z roku 2011 činí zhruba 29,3 milionů oproti 7,6 milionům v roce 1960. To znamená, že se počet obyvatel za posledních 50 let změnil o 286 %. V průměru se pohyboval kolem 17,8 milionů, kdy dosáhl rekordního maxima v prosinci 2011 a rekordního minima v prosinci 1960. Populace Venezuely představuje 0,42 % část z celosvětové populace (45. místo na světě, pozn. autora), což znamená, že každý jeden člověk z 238 lidí na světě je obyvatelem Venezuely.[43]

Vývoj počtu obyvatel Venezuely během posledního desetiletí nám zobrazuje následující graf:

Graf č. 5: Vývoj počtu obyvatel Venezuely v letech 2002 až 2012 (v mil)

Zdroj: Trading Economics. *Venezuelan Population* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/population

[42] Encyclopaedia Britannica Online.Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/625197/Venezuela

[43] Trading Economics. *Venezuelan Population* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/population

A v tabulce vidíme postupný nárůst obyvatelstva v posledních třiceti letech způsobený mimo jiné i vysokou porodností (dnes toto číslo činí 2,5 dítěte na jednu ženu[44]).

Tabulka č. 3: Historický vývoj počtu obyvatel Venezuely v letech 1980 až 2010

Rok	Počet obyvatel (mil.)	Procentní změna
1980	15,02	
1982	15,94	+ 6,03 %
1985	17,32	+ 8,42%
1990	19,5	+ 10,6 %
1992	20,44	+ 4,76%
1995	21,85	+ 6,75%
2000	24,18	+ 10,01%
2002	24,91	+ 3%
2005	26,43	+ 5,99%
2010	29,18	+ 10,23%

Zdroj:Vlastní zpracování, dostupné z: http://www.indexmundi.com/venezuela/population.html

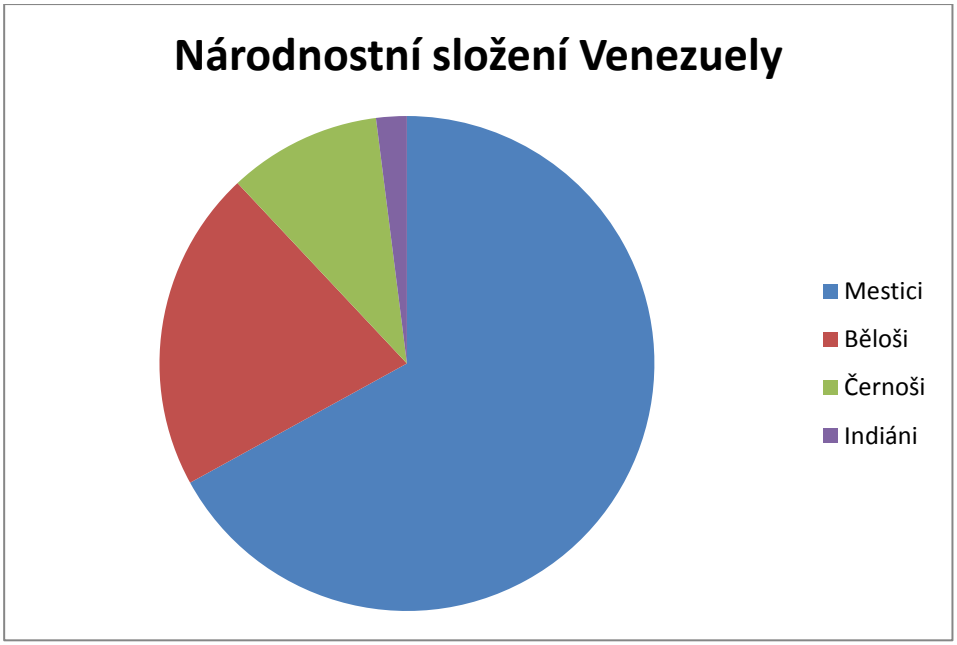
Venezuela je země tvořená převážně imigranty. Zhruba dvě třetiny populace jsou mestici (míšenci evropských a indiánských předků) nebo mulato-mestici (67%), jedna pětina Venezuelců jsou potomci Evropanů (21%) a jedna desetina má africké kořeny (10%). Původní indiánské obyvatelstvo zabírá statisticky malou část (2%).

Indiánská populace mluví více než 25 různými jazyky, mezi které patří hlavně tři jazykové větve – Cariban, Arawak a Chibcha. Úředním jazykem ve Venezuele je španělština, kterou hovoří převážná většina obyvatel, ale odlišuje se od ostatních zemí Latinské Ameriky např. zjednodušením některých slovesných tvarů či používáním jiných hovorových výrazů. V Caracasu a ostatních velkých obchodních centrech se používá angličtina jako preferovaný jazyk pro obchodní jednání, hlavně kvůli anglicky mluvícím odborníkům v místním ropném průmyslu.

[44] Ministerstvo Zahraničních Věcí. Jižní Amerika. *Venezuela* [online]. 2012[cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/venezuela/

Svoboda vyznání je ve Venezuele zaručena ústavou. Přestože se drtivá většina národu hlásí k římskokatolické církvi (96%), tolerance k jiným náboženstvím je obecně pozitivně vnímána. Několik protestantských sekt tvoří největší (2%) z menšinových skupin, mezi které ještě patří židé a muslimové (2%). Část indiánských národů pokračuje ve svých tradičních náboženstvích, ale mnoho jich už konvertovalo ke křesťanství.[45]

Graf č. 6: Národnostní složení Venezuely

Zdroj: Vlastní zpracování autora, zdroj: Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela*

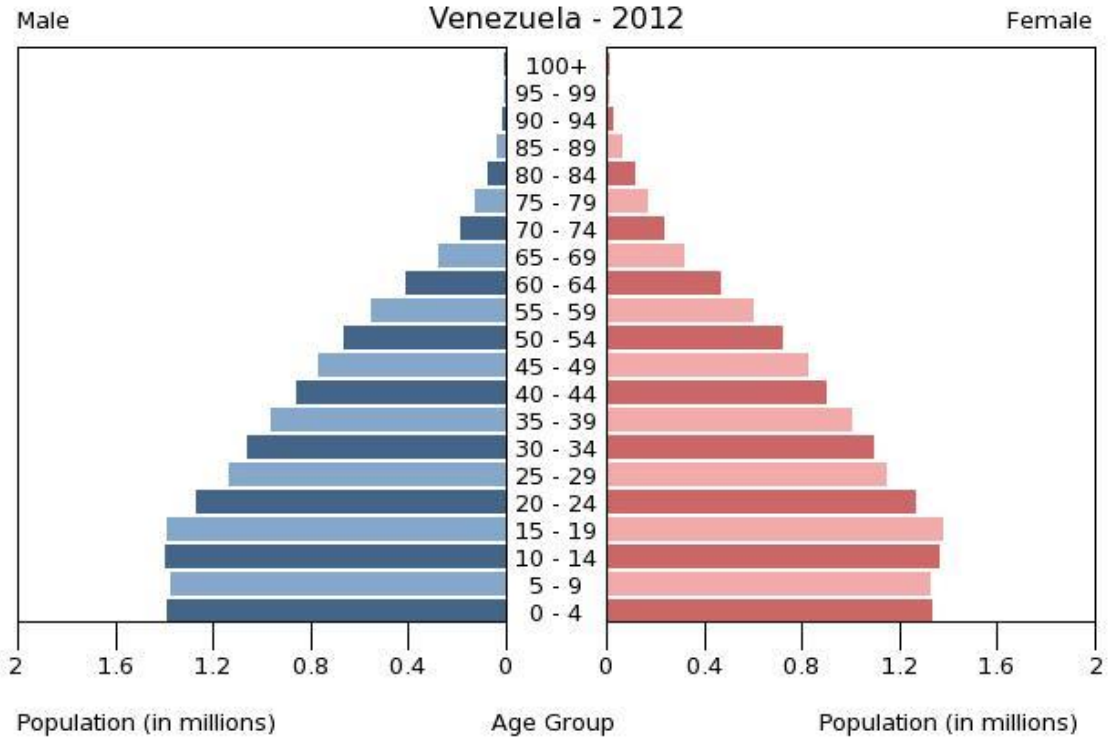
Co se týče struktury obyvatel dle pohlaví a věku, tak je možné konstatovat, že počet žen a mužů je téměř totožný. Z údajů z roku 2012 lze vyčíst, že nejvíce zastoupená věková skupina je ta aktivní 15-65 let zhruba z 65% a nejméně zastoupená je skupina 65 let a více pouhými 5,6%. Zbytek (29%) zastupuje skupina 14 let a méně. Průměrný věk muže je přibližně 25,6 let, zatímco průměrný věk ženy je kolem 27 let. V tomto směru se dá říci, že Venezuela je mladou zemí. Gramotnost dosahuje 93%.[46]

[45] Encyclopaedia Britannica Online.Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/625197/Venezuela

[46] Central Intelligence Agency.The World Faktbook. *Venezuela* [online]. 2012[cit. 2012-12-23] Dostupné z: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ve.html

Strukturu obyvatel dle pohlaví a věku znázorňuje následující graf populační pyramidy:

Tabulka č. 4: Struktura obyvatel podle pohlaví a věku v roce 2012

Zdroj: *Venezuela*. Population Pyramid. CIA-*The World Faktbook* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23] https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/population/populationtemplate_VE.html

2.3.2 Úroveň vzdělání

Základní vzdělání je v e venezuele bezplatné a povinné ve věku od 6 do 15 let. Sekundární (středoškolské) vzdělání je také zdarma, trvá dva roky, ale není vyžadován a více než devět desetin Venezuelců starších 15 let jsou gramotní. Drtivá většina venezuelských dětí je zařazena do škol, ale téměř polovina dospělých nemá sekundární vzdělání a velké množství nemá ani žádné formální vzdělání. Většina rodičů ze středních a vyšších tříd posílá své děti do soukromých základních a středních škol.[47]

[47] Encyclopaedia Britannica Online.Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/625197/Venezuela

Počet institucí vyššího vzdělávání se rychle zvýšil v druhé polovině dvacátého století. Vysokoškolské vzdělání je poskytován jak soukromými tak veřejnými institucemi a přibližně jedna čtvrtina absolventů středních škol se na ně hlásí. Hlavní vzdělávací centrum, kde se náchází několik významných univerzit v zemi, je Caracas včetně Centrální univerzity Venezuely (založena v roce 1721) a Národní Open University (1977). Mezi významnější státní školy v zemi patří Univerzita Zulia (1946), Univerzita Carabobo (1852) a Univerzity v Andách (1810) v Méridě.

Modernizace a urbanizace ve dvacátém století přinesly značné zlepšení vzdělávacího systému, avšak hospodářské problémy osmdesátých a devadesátých let a vládních zpronevěry systém poškodily. Přestože Venezuela výrazně zvýšila výdaje na školství v druhé polovině dvacátého století, téměř polovina peněz byla vynaložena na univerzity, zatímco základní a střední školy se potýkaly se špatně vyškolenými učiteli a vysokým počtem studentů, co docházelo ze škol. Studenti navíc obdrželi v průměru jen polovinu předepsaných dní výuky kvůli dovoleným a častým stávkám. Ve snaze o nápravu těchto problémů vláda začala restrukturalizovat vzdělávací systém na konci devadesátých let.[48]

2.4 Technologické vlivy

Nové technologie a inovace hrají klíčovou roli v růstu ekonomického vývoje každého státu, ale také představují základní faktor, pomocí kterého můžeme poměřovat konkurenceschopnost jednotlivých států mezi sebou. Vyspělost dané ekonomiky se může měřit právě podle velikosti finančních prostředků, které jsou každoročně investovány do technologického sektoru. Investování Venezuely do tohoto sektoru není v posledních letech markantní, přesto však má určité plány pro zajištění a realizaci programů, aby se v tomto směru zlepšili.

Venezuelská vláda prosadila politiky na podporu rozvoje vědy a technologií v zemi. Tyto politiky jsou zaměřeny na podporu technologické nezávislosti, rozvoj vědy a technologicky sociálního začleňování a posílení schopnosti země v těchto oblastech.

[48] Encyclopaedia Britannica Online.Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/625197/Venezuela

Jedním z hlavních programů vlády k podpoře vědy se stala tzv. "Mission Science," (Misión de ciencia) založena v roce 2006. Jednou z institucí, jejichž cílem je napomáhat při dosahování těchto cílů je Ministerstvo lidové moci pro vědu, technologie a inovace, který byl také založen v roce 2006. K úsilí vyvíjeném v této oblasti během vlády Huga Cháveze patří také snaha využívání nových, dostupných technologií a podpory venezuelského vesmírného programu v podobě vypuštění prvních dvou venezuelských družic známých jako "Simón Bolívar" a "Miranda."

Národní nadace pro rozvoj a vyšetřování technologií (CENDITEL) navrhla vytvoření platformy, která poskytuje nezbytné služby pro rozvoj svobodných technologií, stejně jako bezplatný software v celé zemi s cílem dosáhnout technologické suverenity. To znamená, že Venezuela nebude muset spoléhat na ostatní země k nabytí přístupu k technologiím potřebným pro blahobyt svých občanů. CENDITEL podporuje výzkum a vývoj do příslušných volných technologií, jako jsou například telekomunikace.

Vláda také podporoval významné astronomie projekty prostřednictvím Astronomické Research Center Foundation (CIDA), která přispívá k rozvoji astronomie a znalostí o vesmíru a souvisejících věd vytvářením a sdílením pozorování a výzkumu a rozvojem teoretických a experimentálních studií a poskytováním školení na vysoké úrovni. To vše je prováděno se silným smyslem pro sociální význam a technologickou nezávislost země.[49]

Prezident Maduro ve zprávě Plan de la Patria 2013 -2019, kterou předložil Národnímu shromáždění a která představuje jeho vizi o politickém a ekonomickém rozvoji v zemi, zmiňuje také své plány na poli technologického a vědeckého výzkumu. Mezi tyto vize patří mimo jiné zajištění včasného přístupu a vhodného využití telekomunikací a informační technologie a vytvoření nové kultury vědecko-technologické orientace k dosažení plné technologické nezávislosti vůči světu.

[49] Embassy of The Bolivarian Republic of Venezuela. *Science and Technology*. Dostupné zhttp://venezuela-us.org/ciencia-y-tecnologia/

Píše také o některých programech, kterými by chtěl výše zmíněnou skutečnost zajistit:

Zajistit podmínky, které umožní komunitám instituce a organizací v zemi včas, nás nebo přiměřené a rozvoj infrastruktury v oblasti telekomunikací a informační technologie, aby bylo možno včas a etické komunikace přispět k naplnění sociální, přes generace a šíření obsahu založené na národních, mezinárodních a multikulturních hodnotách.

Rozvíjet vědecké, technologické aktivity a inovace na Asociad přímo na národní sociální strukturu, která umožňuje konstrukce z nezbytných podmínek pro dosažení technologické suverenity a ekonomickou nezávislost jako požadavek nezbytné pro uspokojení sociálních potřeb.

Posílit a přímé vědecké, technologické a inovační činnost jejich aplikace do strategických oblastí vymezených jako prioritu pro stát, což umožňuje využití potenciálu a národních kapacit pro udržitelný rozvoj a spokojenost sociální potřeby.

Podporovat příležitosti pro regionální integraci v Latinské Americe a Karibiku, Změna v mezinárodním měření vědy, technologie a inovace.[50]

[50] http://www.asambleanacional.gob.ve//uploads/botones/bot_90998c61a54764da3be94c3715079a7e74416eba.pdf

3 Zahraniční obchod a vztahy Venezuely s EU

Kapitola je věnována struktuře zahraničního obchodu země a vztahům Venezuely s Evropskou Unií. Kromě jednotlivých částí zkoumání zahraničního obchodu Venezuely (celkový export a import, platební bilance, teritoriální struktura exportu, teritoriální struktura importu a komoditní struktura dovozu a vývozu) se v jedné z kapitol seznámíme se současným vývojem obchodních vztahů mezi Venezuelou a Evropskou unií. Popisuji zde některá omezení, která má stát nastavená ve své ochranné politice trhu.

Celková hodnota exportu z Venezuely do zbytku světa činila v roce 2012 přibližně 70 643 milionů EUR, zatímco celková hodnota zboží importovaného do Venezuely byla ve stejném roce zhruba 50 173 milionů EUR. Můžeme tedy říci, že Venezuela vykazovala v roce 2012 aktivní saldo obchodní bilance, jelikož hodnota exportu převažovala hodnotu importu o více než 20000 milionů EUR.[51]

3.1 Postavení Venezuely v mezinárodním obchodě

Zahraniční politika nastavená vládou prezidenta Madura jasně navázala na zahraniční politiku budouvanou předchozí administrativou. Hugo Chávez se stotožňoval s tzv. "chudým jihem" a prosazoval zásadní přesun v mezinárodní politické ekonomice s cílem omezit Spojené Státy. Chávez posílil vztahy s mnoha levicově orientovanými zeměmi Latinské Ameriky včetně Bolívie, Ekvádoru, Nikaragui a Kuby založením tzv. Bolívarské aliance národů Naší Ameriky (ALBA). [52]

Byla navržena jako alternativa k Free Trade Area of Americas – panamerické oblastni volného obchodu (FTAA) a zakládá se na spolupráci pomocí sociální, politické a hospodářské integrace těchto podobně smýšlejících států. Venezuela také rozšířila své vztahy s vybranými státy LA a karibské oblastí v roce 2005 podepsáním dohody o energetické spolupráci Petrocaribe. Prostřednictvím dohody má Venezuela za cíl

[51] European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf
[52] Australian Government. Department of Foreign Affairs. *Venezuela Country Brief* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.dfat.gov.au/geo/venezuela/venezuela_country_brief.html

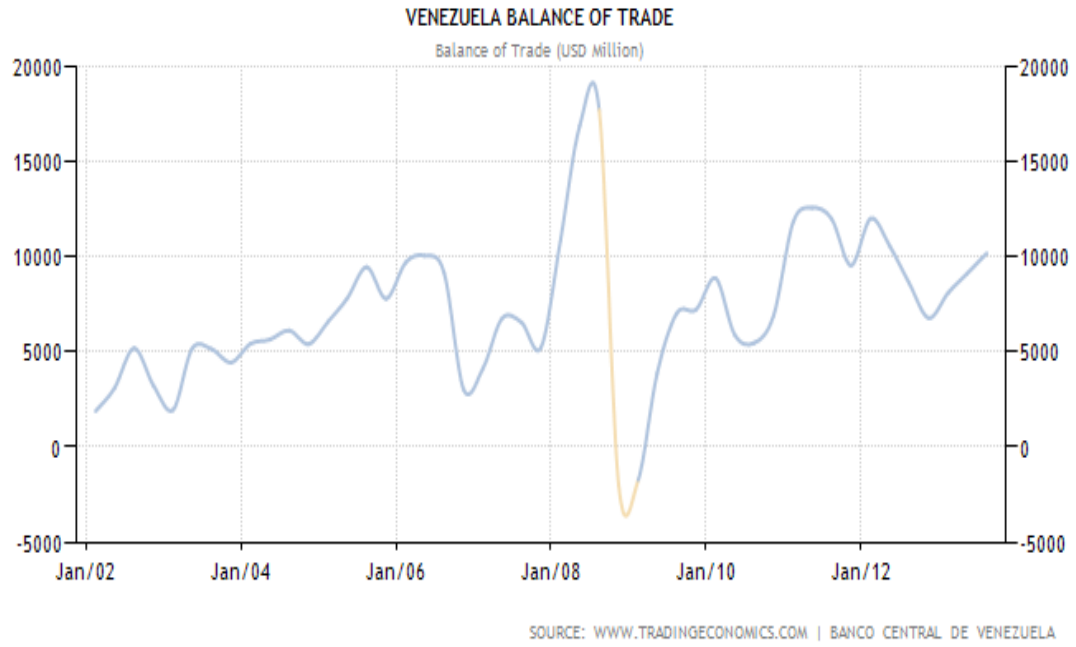
poskytnout 17 dalším signatářům preferenční opatření pro přístup ke zlevněné venezuelské ropě.

Chávez se dále také snažil prohloubit zahraniční a strategické vztahy se zeměmi, jež nejsou spojenci USA (Čína, Rusko, Vietnam a Írán). Důkazem tohoto je například situace, kdy Venezuela nabízela svou podporu Rusku během války proti Gruzii v Jižní Osetii a Abcházii v roce 2008. Čína se zase stala, díky přílivu 32 mld USD od roku 2007, venezuelským významným zdrojem finančního kapitálu. A co se týče Íránu, Chávez veřejně podporoval íránský jaderný program. Kromě užších politických vazeb má Venezuela významné strategické vztahy s Ruskem, ze kterých těží. Od roku 2006 zakoupila ruské obranné technologie v hodnotě 5 mld USD, jenž zahrnuje budování továrny na výrobu pušek Kalašnikov a vedení společných vojenských cvičení s ruským námořnictvem. Rusko-venezuelská jednání z července 2013 ukázala společné přání obou států pokračovat ve strategické bilaterální spolupráci.[53]

Venezuelský zahraniční obchod představuje asi třetinu HDP země. Venezuela se snaží především zlepšit a zvýšit své obchodní vztahy s regionem Latinské Ameriky, EU a Čínou. Hlavními vývozními artikly jsou ropa, železo bauxit a hliník, zemědělské produkty, vozidla a chemické výrobky a hlavní dovozci venezuelského exportu jsou Spojené státy, Čína a Indie. Dovozy zahrnují strojní zařízení, dopravní zařízení, stavební materiály a farmaceutické výrobky. Venezuelskými hlavními dodavateli jsou USA, Čína, EU, Brazílie a Kolumbie. Obchodní bilance Venezuely je strukturálně velmi pozitivní díky bohatým ropným ložiskům. Tento přebytek se však razantě propadnul v roce 2009 vlivem poklesu cen ropy a jejího vývozu (viz. Graf č. 7).[54]

[53] Australian Government. Department of Foreign Affairs. *Venezuela Country Brief* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.dfat.gov.au/geo/venezuela/venezuela_country_brief.html
[54] European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf

Graf č. 7: Platební bilance obchodu Venezuely v letech 2002 – 2014 (mil USD)

Zdroj: Trading Economics. *Venezuela Consumer Price Index* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/balance-of-trade

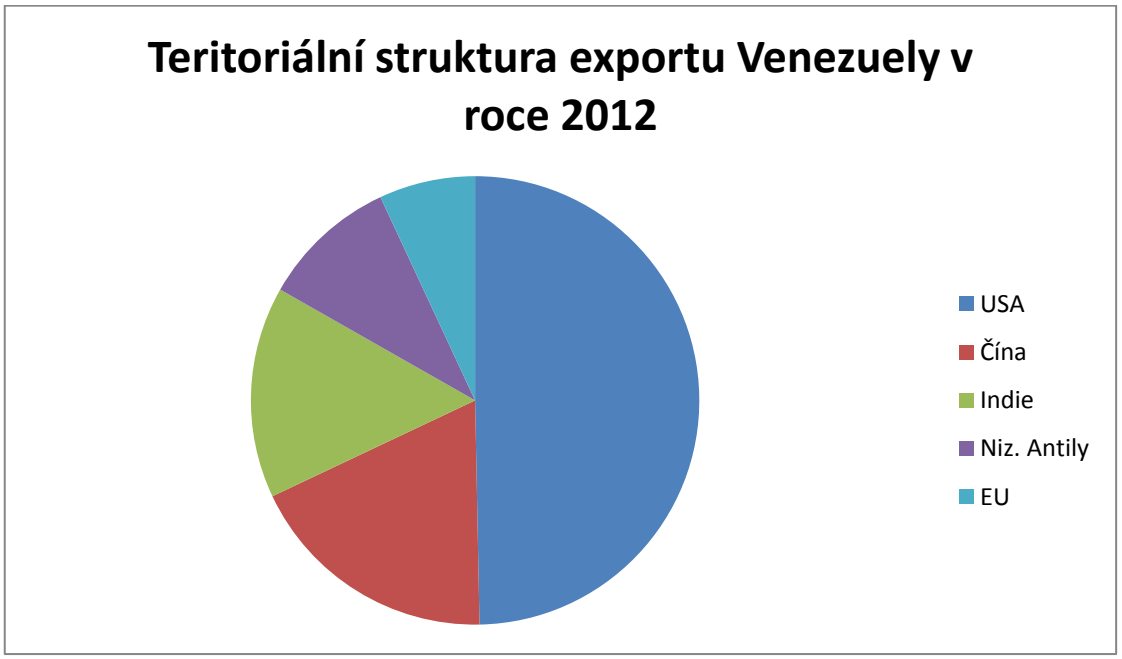
3.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Pokud se zaměříme na **teritoriální strukturu exportu Venezuely** do ostatních zemí světa, tak zjistíme, že největším obchodním partnerem byly v roce 2012 Spojené státy, do kterých bylo vyvezeno zboží v hodnotě zhruba 27838 milionů EUR. Druhým nejvýznamnějším odbytištěm se stala Čína, kam bylo vyvezeno zboží v hodnotě přibližně 10211 milionů EUR. Dále následuje Indie (8531 milionů EUR), Nizozemské Antily (5541 milionů EUR), Kuba (3246 milionů EUR) a Singapur (2682 milionů EUR). [55] Region EU 28 se na venezuelském exportu podílel 3913 miliony EUR.

[55] European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf

Další graf znázorňuje podíly 5 nejvýznamnějších exportních lokalit, do kterých bylo vyváženo zboží z Venezuely v roce 2012. Můžeme si všimnout, že největším odbytištěm byly Spojené státy s 39,4 %, dále to byla Čína s podílem 14,5 %, Indie s 12,1 %, Nizozemské Antily (7,8 %) a region EU 28 (5,5 %). [56]

Graf č. 8: Teritoriální struktura exportu Venezuely v roce 2012 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování; European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online]2014.[cit.2014-03-23]Dostupnéz: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf

Níže se můžeme podívat na vývoj celkového exportu, který putuje z Venezuely na zahraniční trh od roku 2002. Je vidět, že se potvrzuje, cp jsem už zmiňoval několikrát, a to, že během krize venezuelská ekonomika zaznamenala hluboký pokles a následný růst je postupně mírnější a mírnější.

[56] European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf

Graf č. 9: Vývoj celkového exportu Venezuely v letech 2002 – 2014 (v USD)

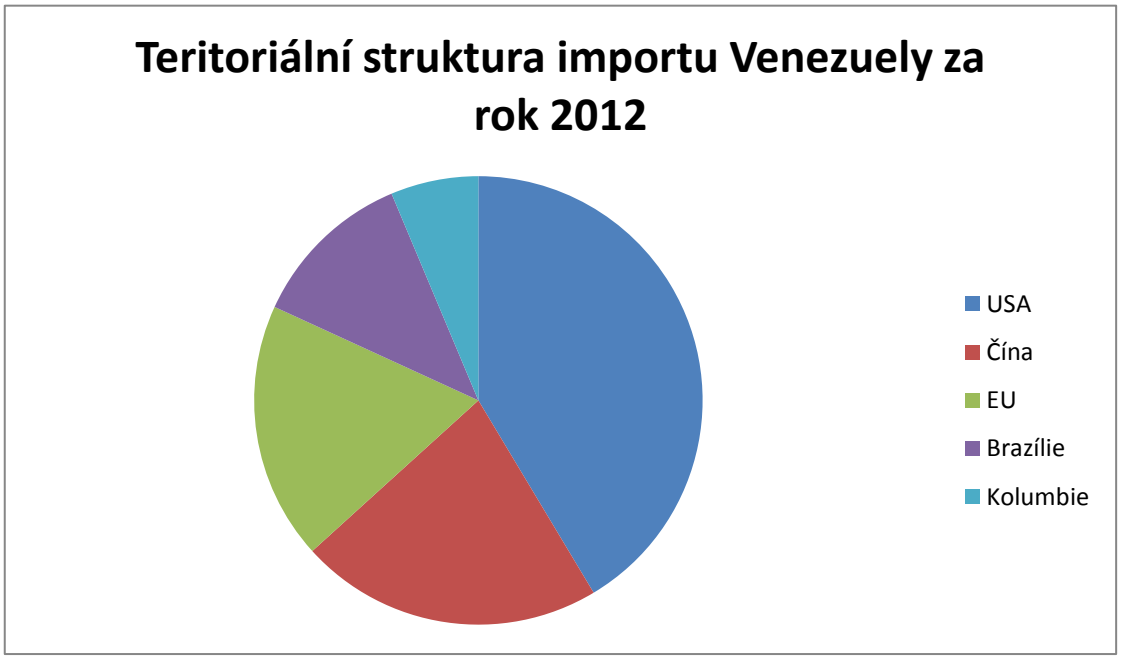
Zdroj: Trading Economics. *Venezuela Exports* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/exports

Co se týče **teritoriální struktury importu do Venezuely,** tak se největším dovozním partnerem staly v loňském roce stejně jako u exportu Spojené státy s celkovou hodnotou importu 15095 milionů EUR. Na druhém místě skončila Čína (7999 milionů EUR) a na čtvrtém pak Brazílie (4329 milionů EUR). Region EU28 se podílel v roce 2012 na venezuelském importu 6767 miliony EUR čímž se dostal na třetí místo před Brazílii.[57]

[57] European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf

Další graf znázorňuje podíly 5 nejvýznamnějších lokalit, ze kterých bylo dováženo zboží do Venezuely v roce 2012. Můžeme si všimnout, že největším importérem byly znovu Spojené státy s podílem 30,1 %, dále to byla Čína s podílem 15,9 %, EU28 s 13,5 %, Brazílie (8,6 %) a nakonec Kolumbie (4,6 %).[58]

Graf č. 10: Teritoriální struktura importu Venezuely v roce 2012 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování; European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online]2014.[cit.2014-03-23]Dostupnéz: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf

Dále se můžeme podívat na celkový import v letech 2002 až do současnosti, kdy od roku 2003 podíl importu postupně klesal, v roce se import opět zvýšil, aby pak v roce 2013 klesnul na rekordní minimum. Dnes se růst podílu importu Venezuely opět mírně zvzšuje.

[58] European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf

Graf č. 11: Vývoj celkového importu Venezuely v letech 2002 – 2014 (v mil USD)

Zdroj:Trading Economics. *Venezuela Imports* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/imports

3.3 Komoditní struktura zahraničního obchodu

Velmi důležitý je také pohled na komoditní strukturu zahraničního obchodu, jelikož díky ní poměrně přesně vidíme, které druhy produktů mají pro danou ekonomiku největší význam. Analýza komoditní struktury zahraničního obchodu by měla být jednou z věcí, kterou by firma zajímající se o možný export do dané lokality, neměla opomenout.

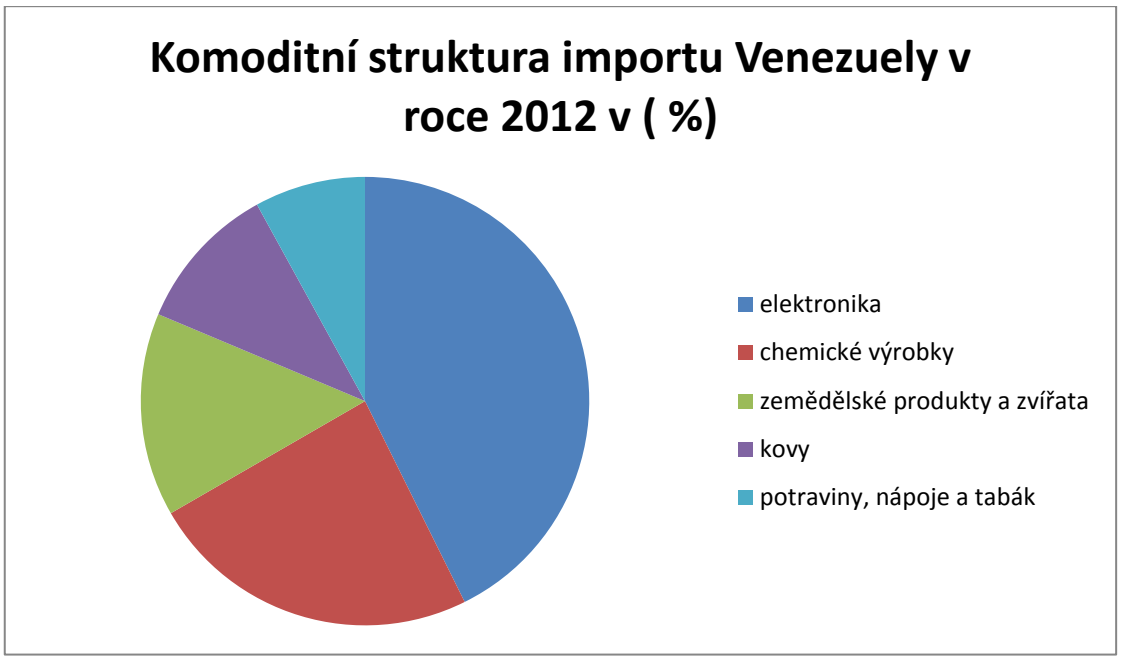
Pro **komoditní strukturu exportu Venezuely** je charakteristická zaměřenost na ropný sektor, jak už bylo tolikrát zmíněno v textu. Nejdůležitějším vývozním artiklem je dlouhodobě tedy ropa, která se podílí na exportech 96 %, dále to jsou ropné produkty, bauxit a hliník, nerosty, chemikálie a zemědělské produkty.[59]

[59] Trading Economics. *Venezuela Imports* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/imports

Co se týče **komoditní struktury importu Venezuely** nenalezneme jedno specifické odvětví, kterého by se dováželo výhradně. Struktura dováženého zboží je poměrně rovnoměrně rozložena mezi veškeré druhy hospodářských odvětví. Za povšimnutí určitě stojí fakt, že struktura exportu a struktura importu se liší. Venezuela dováží následující komodity elektronika (32 % z celkového dovozu), chemické výrobky (18 %), zemědělské produkty a hospodářská zvířata (11 %), kovy (8 %) a potraviny, nápoje a tabák (6 %).[60]

Jelikož je komoditní struktura exportu Venezuely celkem jednoznačná, následující graf zobrazuje podíl jednotlivých komodit, které Venezuela dovezla.

Graf č. 12: Komoditní struktura importu Venezuely v roce 2012 v (%)

Zdroj: Vlastní zpracování; Trading Economics. *Venezuela Imports* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/imports

[60] Trading Economics. *Venezuela Imports* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/imports

3.5 Vývoj současných obchodních vztahů s Evropskou unií

Bilaterální vztahy mezi EU a Venezuelou se neřídí žádným právním rámcem, jakož tomu je naopak u jiných zemí Mercosuru. Vztahy mezi EU a Venezuelou byly ještě před Mercosurem založené na vedení politického dialogu a spoluprácí mezi EU a zeměmi Andského společenství podepsané v roce 2003, ale od vystoupení Venezuely ze společenství v roce 2006 na popud Huga Cháveze, Venezuela o dialog přišla. EU a Mercosur jsou v jednáních, které zahrnují dohodu o volném obchodu v rámci širšího jednání o bi-iregionální dohodě, která se vztahuje i na politické pilíře a pilíře ve spolupráci.

Venezuela je pozorovatelem probíhajících jednání o obchodních dohodách mezi EU a Mercosurem od roku 2010 (tehdy jako kandidátská země Mercosuru). Přes její přistoupení v červenci 2012 se v současné době Venezuela rozhodla i nadále zůstat pozorovatelem stávajících jednání. Ačkoliv v současné době neexistuje právní rámec pro bilaterální vztahy mezi EU a Venezuelou, ekonomické dialogy mezi oběma celky probíhá od roku 2008. Poslední hospodářský dialog se konal v roce 2012 a snahou je, aby se obě strany pokusily najít společnou agendu a pokračovaly v hospodářském dialogu i v průběhu následujících let.

Jelikož je Venezuela klasifikována jako země s vyšším středním příjmem, od 1. ledna 2014 již nezískávaá preferenční přístup na trh EU prostřednictvím všeobecného systému preferencí (GSP). I tak však zůstává pro GSP způsobilá. Investiční a obchodní klima ve Venezuele zůstává výzvou pro investory z EU především kvůli restriktivním politikám, které byly zásadní pro hospodářskou strategii vlády v posledních letech - devizové kontroly, kontroly cen, vyvlastňování a jiné formy zásahu státu do ekonomiky.[61]

[61] European Commission.Trade Countries and Regions. *Venezuela* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/venezuela/

EU je třetím největším obchodním partnerem Venezuely, po Spojených státech a Číně. Vývoz EU do Venezuely se v posledních letech neustále zvyšuje (ze 4,3 mld EUR v roce 2008 na 6,5 mld. EUR v roce 2012) zaznamenává rostoucí obchodní přebytky s Venezuelou od roku 2010. Největším vývozním artiklem z Venezuely do EU tvoří paliva a produktů těžebního průmyslu (84% z celkového vývozu v roce 2012), zatímco v EU většinou vyváží do Venezuely hotové výrobky, zejména stroje a dopravní prostředky (44% z celkového vývozu v roce 2012) a chemikálie (23 % z celkového vývozu v roce 2012). EU je také významným vývozcem obchodních služeb do Venezuely (3 miliard € 2011), jakožto i hlavním zahraničním investorem v zemi s s podílem přímých zahraničních investic, který se v průběhu posledních let neustále zvyšuje a který činil 24.1 mld EUR v roce 2011 oproti 5,5 mld. EUR v roce 2004.[62]

3.5.1 Dovozní podmínky, Ochrana domácího trhu

Obchod s Venezueleou je komplikován četnými administrativními překážkami. Lhůty přidělení deviz místním dovozcům se liší podle druhu zboží a pohybují se v rozmezí 6 měsíců až jedním rokem. Vývoz z Venezuely zajišťují registrované exportní firmy nebo přímo národní producent zboží. V platebním styku je doporučenou formou neodvolatelný dokumentární akreditiv.

Doklady vyžadované při dovozu do Venezuely[63]

- *Celní prohlášení (informace o původu zboží, váha, hodnota)*
- *Faktura*
- *Přepravní dokumenty*
- *Podle druhu zboží příslušné potvrzení*
- *o kvalitě (vybrané druhy podle nařízení)*
- *sanitární (potraviny, nápoje, léky, kosmetika)*
- *fytosanitární (rostlinné výrobky)*
- *Dovozní licence, pokud je předepsána*

[62] European Commission.Trade Countries and Regions. *Venezuela* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/venezuela

[63] Ministerstvo Zahraničních Věcí. Jižní Amerika. *Venezuela* [online]. 2012[cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/venezuela/

Venezuela používá devizový přídělový systém, bez kterého nelze realizovat žádné dovozy do země. Je spravován státní komisí tzv. Comisión Administrativa de Divisas (CAIVI). Proces přidělování deviz je upravována rezolucí č. 195 bývalého Ministerstva lehkého průmyslu a obchodu z roku 2006, která zahrnuje přes 3 500 celních položek do seznamu tzv. prioritního zboží. Dovozci, kteří chtějí dovézt ze zahraničí zboží, které se v tomto seznamu nenachází, musejí předložit tzv. Certificado No Producción nebo Certificado Insuficiencia Producción a splnit dovozně devizové formality.[64]

Domácí trh chrání zavedená vysoká cla v oblastech, které jsou ve Venezuele rozvinuté. Naopak v oblastech, které chce stát teprve rozvinout, celní sazby neexistuji nebo jsou nulové. Takto stát podporuje účast domácího průmyslu.[65]

[64] Ministerstvo Zahraničních Věcí. Jižní Amerika. *Venezuela* [online]. 2012[cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/venezuela/
[65] tamtéž

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo objektivně zanalyzovat podnikatelské prostředí Bolívarovské republiky Venezuela a v rámci této analýzy zhodnotit venezuelskou ekonomiku vůči EU a popsat vzájemné obchodní vztahy, ze kterých vyplývají jistá omezení.

V první kapitole bylo nutné vymezit pojem podnikatelské prostředí, jelikož jeho charakteristika není vždy jednoznačná. Obecně lze ale říci, že podnikatelské prostředí představuje souhrn všech vnějších faktorů, které působí na podnik. Dále je také nutné stanovit metody, kterými může být právě konkrétní podnikatelské prostředí zkoumáno. Existuje několik typů analýz, které se právě pro tyto účely dají použít. Pro svou práci jsem si vybral PEST analýzu, která se zaměřuje na politicko-právní, ekonomické, sociálně-kulturní a technologické prostředí zkoumané země, v našem případě Venezuely.

Během postupného zkoumání jednotlivých částí v druhé kapitole, které definuje PEST analýza jsem se podrobně seznámil s Venezuelou a její současnou situací. Politické uspořádání země vysokou měrou ovlivňuje ekonomický rozvoj země a ostatní aspekty podnikatelského prostředí, především nastolením politiky tzv. Socialismu 21. století Hugem Chávezem, která ve zkratce zavádí znárodňovací politiku a ochranářská opatření venezuelského trhu. Díky tomuto způsobu vedení země je pozornost zaměřena na rozvoj primárního sektoru v zemi - ropného průmyslu, který počítá se státní podporou i během mandátu současného prezidenta Nicolase Madura, jenž v nastavených Chávezových politikách pokračuje. Uzavřená ekonomika a státní protekcionismus způsobují nekonkurenceschopnost jiných odvětví a nelze proto říci, že by rozvoj země byl srovnatelný s jejím rozvojovým potenciálem.

Navíc se Venezuela potýká i s dalšími problémy. Vysoká inflace, která kvůli monetární politice a fiskálním opatřením všplhala v roce 2013 na rekordních 56,3 % (nemluvě o cenách), slabé investiční výhledy a upadající infrastruktura jsou přispívajícími faktory nejen k nedůvěře investorů, ale i k slabě vyhlížejícímu růstu ekonomiky v příštích letech.

Přesto však dokázala venezuelská vláda zisky z exportu ropy zainvestovat do různých programů podporujících např. školství nebo zdravotnictví Mezi nejdůležitější programy, které zdroje ropy pomohly financovat, patří významné sociální programy tzv. Misiones. Ekonomický růst a přerozdělování zdrojů spojených s těmito misemi vedli k významnému poklesu mírné chudoby z 50 % v roce 1998 na zhruba 30 % v roce 2012. Obdobně se snížila sociální nerovnost, která se odráží na Giniho koeficientu: z 0,49 v roce 1998 na 0.39 v roce 2012, což je jedna z nejnižších v regionu Latinské Ameriky. Do Technologií a výzkumu se v současné době neinvestuje, prezident Maduro ve své ekonomické strategii pro roky 2013 – 2019 ale představil svou vizi, do které zahrnul i rozvouj výzkumného a technologického vývoje – především pak telekomunikací.

V úvodu práce jsem si stanovil dvě hypotézy. První z nich tvrdila, že podnikatelské prostředí Venezuely vytváří mnoho příležitostí pro zahraniční investory a druhá hypotéza naznačuje, že zahraniční politika Huga Cháveze, zavedením různých legislativních a jiných překážek, v mnoha směrech omezuje obchodní spolupráci se zeměmi Evropské Unie. Mnou provedená PEST analýza odpovídá na obě hypotézy. První hypotézu potvrzuje pouze z části a druhou potvrzuje jednoznačně. Znárodňovací politika Venezuely se soustřeďuje na sektory pro vládu strategické. Jak bylo zmíněno v textu, jedná se především o ropný sektor, který ovládá Venezuelskou ekonomiku a dále pak sektory související s těžbou nerostných surovin jako takových a jejich zpracovávání. V těchto oblastech je tedy kvůli restrikcím velmi obtížné pro investora se realizovat. Četné trhy však v zemi zůstávají nevyužity a to především ty, jenž jsou zaměřeny na hotové výrobky (tyto se do Venezuely z větší části dováží).

Druhá hypotéza souvisí s tou první a musím konstatovat, že i přes obchodní dialogy, které Venezuela a EU vedou již od roku 2008, je obchod s Venezueleou komplikován četnými administrativními překážkami a uzavřeností trhu. Především kvůli nedostatku deviz na dovozy a problémům při jejich přidělování či zavedenými cly. Všudypřítomná obava z konfiskace a zestátňování majetku tamní vládou, z politické a právní nestability, častých překážek a obchodních restrikcí a především pak nejistoty z vysoké míry rizikovosti podnikání nutí zahraniční investory (i s EU) při obchodování s venezuelskými partnery chovat se obezřetně.

Věřím, že se mi podařilo vypracovat komplexní analýzu a naplnit cíl práce. Celkové úsilí při psaní této práce mi přineslo mnoho zajímavých poznatků a skutečností o Venezuelském podnikatelském prostředí. Doufám, že moje bakalářská práce bude přínosem pro všechny, kteří chtějí získat náhled na současnou problematiku Venezuelské republiky.

Literatura

KNIŽNÍ ZDROJE

ČERNÁ, I. *Formy a nástroje podpory podnikání v ČR a jejich komparace s Velkou Británií*. Praha, 2008. 254 s. Doktorská disertační práce. VŠE v Praze, fakulta mezinárodních vztahů, Katedra mezinárodního obchodu. Vedoucí disertační práce: .doc. Ing. E. Kalínská, CSc.

KALÍNSKÁ, E. Mezinárodní obchod v 21. století. Praha: Grada Publishing,2010. 228 s. ISBN 978-80-247-3396-8

INTERNETOVÉ ZDROJE

Venezuelská vláda. Gobierno Bolivariano de Venezuela. *Gobierno en línea* [online]. 2012 Dostupné z: http://www.gobiernoenlinea.gob.ve/home/homeG.dot

Venezuelský deník El Universal. *El Universal* [online]. 2012. Dostupné z: http://www.eluniversal.com/

Venezuelský statistický úřad. *Instituto Nacional de Estadística* [online]. 2012 Dostupné z: http://www.ine.gov.ve/

Venezuelská ambasáda v České republice. Embajada en la República Checa. *Ministerio del poder popular para relaciones exteriores* [online]. 2009 [cit. 2012-12-21]Dostupné z: http://www.embajada-venezuela.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=17&Itemid=16&lang=cs

Ministerstvo Zahraničních Věcí. Jižní Amerika. *Venezuela* [online]. 2012[cit. 2012-12-23] Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/venezuela/

Venezuela. Map. *Encyclopædia Britannica Online*. [online]. 2012 [cit. 2012-12-21]. <http://www.britannica.com/EBchecked/media/61912/>

Venezuela. *World trade organization* [online]. září 2012. Dostupné z: http://stat.wto.org/CountryProfile/WSDBCountryPFView.aspx?Language=E&Country=VE

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Venezuela. *Ekonomika* [online]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/venezuela/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

The World Bank Group. Venezuela. *Venezuela Overview* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.worldbank.org/en/country/venezuela/overview

Venezuelská ambasáda v České republice. Embajada en la República Checa. *Ministerio del poder popular para relaciones exteriores* [online]. 2009 Dostupné z: http://www.embajada-venezuela.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=17&Itemid=16&lang=cs

Encyclopaedia Britannica Online.Encyclopaedia Britannica Inc. *Venezuela* [online]. Dostupné z: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/625197/Venezuela

Central Intelligence Agency.The World Faktbook. *Venezuela* [online]. Dostupné z: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ve.html

EEAS. Europa *Venezuela*[online]. Dostupné z: http://eeas.europa.eu/venezuela/index_en.htm

Export.gov. *Doing Business in Venezuela*[online]. Dostupné z: http://export.gov/venezuela/doingbusinessinvenezuela/index.asp

ZEMAN, M. *SLEPT (PEST) analýza*[online].2008 [cit. 2012-12-20]. Dostupné z: http://zeman.webnode.cz/products/slept-pest-analyza/

RISHIL. PEST, SLEPT Analysis for Marketing. In: *Explicitly.me* [online]. 22. 10. 2010 [cit. 2012-12-20]. Dostupné z: http://explicitly.me/pest-slept-steeple-online-marketing

Richard A. Haggerty, ed. *Venezuela: A Country Study*. Washington: GPO for the Library of Congress, [online] 1990. Dostupné z: http://countrystudies.us/venezuela/8.htm

YOUNGBLOOD, D. Country Watch Review: *Venezuela Country Review* [online]. 2013, Houston. 296 s. ISSN 1- 60523- 893-5. Dostupné z: http://doczine.com/bigdata/2/1367266338_682789d19d/b48353l5.01b.pdf

HOET PELAEZ CASTILLO & DUQUE. *A Guide to Doing Business in Venezuela*. [online]. 2011, Caracas. 49 s. Dostupné z: www.lexmundi.com/Document.asp?DocID=2330

PKF CABRERA COLMENARES & ASOCIADOS. *Doing Business in Venezuela*. [online]. 2011. 48 s. Dostupné z: http://www.pkf.com/media/726540/pkf-doing-business-in-venezuela.pdf

Global Trade.Net. International Trade In Venezuela. *Economic Overview* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.globaltrade.net/international-trade-import-exports/m/c/Venezuela.html

Australian Government. Department of Foreign Affairs. *Venezuela Country Brief* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www.dfat.gov.au/geo/venezuela/venezuela_country_brief.html

Deloitte. International Tax. *Venezuela Highlights 2014* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-venezuelahighlights-2014.pdf

European Commission. *European Union, Trade in Goods With Venezuela* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113462.pdf

Venezuela. Population Pyramid. CIA-*The World Faktbook* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23]https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/population/populationtemplate_VE.html

Index Mundi. *Venezuela Population* [online]. 2012 Dostupné z: http://www.indexmundi.com/venezuela/population.html

Trading Economics. *Venezuelan Population* [online]. 2012 [cit. 2012-12-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/population

Trading Economics. *Venezuela Inflation Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/inflation-cpi

Venezuela. Map. Ephotopix.com [online]. 2012 [cit. 2012-12-23]. Dostupné z: http://ephotopix.com/venezuela_political_map.html

Trading Economics. *Venezuela GDP Annual Growth Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/gdp-growth-annual

Trading Economics. *Venezuela GDP* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/gdp

Trading Economics. *Venezuela Unemployment Rate* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/unemployment-rate

Trading Economics. *Venezuela Consumer Price Index* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/ inflation-cpi

Banco Central de Venezuela. *Informe Económico*.[online]. 2012. 248 s. Dostupné z: http://www.bcv.org.ve/Upload/Publicaciones/infoeco2011.pdf

Trading Economics. *Venezuela Balance of Trade* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/balance-of-trade

Trading Economics. *Venezuela Exports* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/exports

Trading Economics. *Venezuela Imports* [online]. 2014 [cit. 2014-4-23]. Dostupné z: http://www.tradingeconomics.com/venezuela/imports

http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/venezuela/

http://venezuela-us.org/ciencia-y-tecnologia/

Delegación De La Unión Europea en Venezuela. Venezuela y la UE. *Relaciones políticas y económicas Venezuela-Unión Europea* [online] 2014. [cit.2014-03-23] Dostupné z: http://eeas.europa.eu/delegations/venezuela/eu_venezuela/political_relations/index_es.htm

http://www.asambleanacional.gob.ve//uploads/botones/bot_90998c61a54764da3be94c3715079a7e74416eba.pdf

Seznam tabulek, obrázků, schémat a grafů

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 : Základní údaje Venezuely.....6
Tabulka č. 2: Seznam států a jejich hlavní města.....10
Tabulka č. 3: Historický vývoj počtu obyvatel Venezuely v letech 1980 až 2010.....28
Tabulka č. 4: Struktura obyvatel podle pohlaví a věku v roce 2012.....30

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj míry inflace Venezuely v letech 2002 – 2014 (v %).....19
Graf č. 2: Vývoj růstu HDP Venezuely v letech 2002 – 2014 (v %).....22
Graf č. 3: Vývoj HDP v letech 2002 – 2014 (v mld USD).....23
Graf č. 4: Vývoj míry nezaměstnanosti Venezuely v letech 2002 – 2014 (v %).....24
Graf č. 5: Vývoj Indexu spotřebitelských cen Venezuely v letech 2002 – 2014.....25
Graf č. 6: Národnostní složení Venezuely.....29
Graf č. 7: Platební bilance obchodu Venezuely v letech 2002 – 2014 (mil USD).....36
Graf č. 8: Teritoriální struktura exportu Venezuely v roce 2012 (v %).....37
Graf č. 9: Vývoj celkového exportu Venezuely v letech 2002 – 2014 (v USD).....38
Graf č. 10: Teritoriální struktura importu Venezuely v roce 2012 (v %).....39
Graf č. 11:Vývoj celkového importu Venezuely v letech 2002 – 2014 (v mil USD).40
Graf č. 12: Komoditní struktura importu Venezuely v roce 2012 v (%)……41

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Venezuela.....9
Obrázek č. 2: Politická mapa Venezuely.....11

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou současného podnikatelského prostředí Bolívarovské republiky Venezuela a v rámci ní sleduje obchodní vztahy Venezuely s Evropskou unií. Práce je založena na analýze PEST, která se zaměřuje na čtyři oblasti - politické a právní prostředí, ekonomické prostředí, sociálně-kulturní prostředí a technologického prostředí. Popisuje provázanost jednotlivých oblastí podnikatelského prostředí a poukazuje na hlavní problémy. Sleduje vývoj současných vztahů s EU a obecně charakterizuje některá opatření k ochraně venezuelského trhu a rizika s nimi spojená.

This thesis analyzes the business environment of the Bolivarian Republic of Venezuela and through that it monitors the current EU-Venezuela trade relations. It is based on the PEST analysis, which focuses on four areas - political and legal environment, economic environment, socio-cultural environment and technological environment. The thesis describes the interdependence of the areas of the business environment of the country and highlights its main problems. It follows the current development of the relations of Venezuela with the EU and generally characterizes certain measures to protect the Venezuelan market and the risks associated with them.